

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četrtni strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20

„V svojo lastnino je prišel“

(Jan. 1, 11).

Hrepenenje po Mesiji je ležalo globoko v srcu izraelskega ljudstva, iz čigar sredine so vstajali največji in najplemenitejši možje kot oznanjevalci njegovega prihoda in napovedovalci njegovega zveličavnega dela. Pa tudi iz poganskih src so se kakor globoki vzdihli dvigali klici po luči, ki jo more samo Bog prinesiti na svet. Eden največjih grških duhov, modrijan Platon, je v svoji knjigi »Obramba Sokratova« zapisal te le pomenljive besede: »Čakati moramo, da kdo pride ter nas pouči o načinu, kako naj ravnamo napram Bogu in ljudem; samo Bog nam to more razodeti.«

In Bog je izpolnil željo človeštva. Prišel je na svet ter privzel podobo človeka. Ob svojem vstopu na svet je prinesel s seboj nebeško svetlobo, ki je zablestela nad Betlehemom, ko je bilo rojeno božje Dete. Radosten je bil ta trenutek za vse ljudstvo in za vse narode. »Oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo«; tako je sporočil božji angel to vse ljudi vzradoščujočo in osrečujočo vest. Prišel je kot božji Učenik, da izpolni po Platonu izraženo željo človeštva: da nas pouči, kako moramo ravnati napram Bogu in ljudem. Prišel je kot naš Posvetitelj: kot Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.

Mar so ga vsi sprejeli? Mar ga danes sprejemajo? Sv. apostol Janez izpoveduje kar v 1. poglavju svojega evangelija: »Beseda (Sin božji) je v svojo lastnino prišla in njeni je niso sprejeli.« Komaj 40 dni je preteklo po Jezusovem rojstvu, že je pravični Simeon v preroškem duhu o njem izjavil: »Glej, ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo« (Luk. 2, 34). Judovsko ljudstvo kot tako ni hotelo sprejeti Kristusa-Odrešenika ter ga tudi danes noče sprejeti. Zato je padlo ter se še danes ni moglo dvigniti iz tega padca. Kot Ahasver tava okoli po svetu, nikjer doma, nikjer priljubljeno, v mnogih državah preganjano, povsod samo tolerirano (se samo trpi).

Kar se je zgodilo kolektivno z judovskim ljudstvom, to se na poedinski način dogaja s tistimi posamezniki, ki Kristusu nasprotujejo. Posledica se glasi: padec v pogibelj. Prvi je preganjal božje Dete kralj Herod, ki je dal usmrtiti betlehemske otroke. Padel je za kazen v strašno bolezen, ki mu je spremenila živo telo v kup gnilobe in smrada. Drugi Herod (Antipa), ki je zasmehoval Kristusa med trpljenjem, je umrl kot prognanec v Španiji v veliki bedi. Pilat, krivični obsoditelj Zveličarjev, je izgubil službo ter taval od mesta do mesta, dokler si ni z lastno roko končal življenja. Izdajalski apostol Judež se je v obupu obesil.

Rimski cesarji, ki so preganjali Kristusa in njegovo cerkev, so povečini umrli nasilne smrti, kakor to spričuje pisatelj Laktancij v svoji knjigi »Smrt preganjalcev«. Cesar Kaligula je bil ubit, Neron si je sam pognal meč v srce, ko je videl prihajati vojake, da bi ga ubili. Domicijana so ubili njegovi domači. Komoda so zadavili. Heliogabala so razmesarili lastni vojaki, Valerijanu so odrli kožo. Dioklecijan je v obupu skočil v morje in utonil. Julijan Odpadnik je smrtno ranjen zagrabil iz rane šako krvi, jo vrgel proti nebu in vzkliknil: »Zmagal si, Galilejec!«

Ako se ozremo po modernem brezverstvu, se ustavi naše oko ob francoskem filozofu Voltaire-ju, ki se je bahal, da bo sam uničil krščanstvo, ki ga je 12 ljudi (apostolov) razširilo po svetu. Dne 28. februarja 1758 je pisal svojemu prijatelju D'Alembertu: »Čez 20 let ne bo več Boga.« Ob dvajsetletnici te izjave, 28. februarja 1778, se je Voltaire-ju udrla kri. Težko bolan je zahteval duhovnika, njegova okolica pa mu ni dovolila vstopa. Voltaire je obupno vzkliknil: »Zapuščen sem od Boga in ljudi!« V največjem obupu je izdihnil. V najnovejši dobi je Lenjin, oče ruskega brezbožnega boljševizma, proglasil geslo: »Vera je opij (strup) za ljudstvo.« V naporu in obupu je izgubil živce. Omračil se mu je um.

Zgodovina spričuje to le-nepobitno dejstvo: Kdor Kristusa ne sprejme, marveč mu nasprotuje, pade v nesrečo in pogubo. Spomnimo se te velike zgodovinske resnice te dni, ko stojimo pred betlehenskimi jaslicami, slaveč na svet rojenega božjega Zveličarja. Betlehemske Dete trka na vrata našega srca, da bi mu jih odprli ter mu v njem pripravili jaslice. Smo li za to pripravljeni? Bomo božje Dete sprejeli? Odločilno vprašanje, ki ga božični prazniki stavijo vsakemu! Tištim, ki ga sprejmejo, daje pravico, »da postanejo otroci božji« (Jan. 1, 12). Otrok božji, brat v Betlehemu rojenega Sina božjega: ali ni to tisto božično veselje, ki ga je sam angel božji sporočil vsemu ljudstvu?! Ljudje — otroci božji, ki morajo med seboj živeti v miru in ljubezni: ali ni to tista blagovest, ki jo je svetu prineslo božje Dete, včlovečeni božji Sin?!

imata za posledico abnormalno slabost črevesnega gibanja, kar vodi do nakopičenja strupenih in telesu škodljivih snovi v vsem organizmu, ki, tako oslavljen, ne more več redno in nemoteno izvršiti svojih prevažnih funkcij. Z rednim uživanjem zdravilnega PLANINKA ČAJA BAHOVEC se črevesno gibanje okrepi, nastane pravilno odvajanje in se tako rešimo škodljivih strupenih usedlin. Kri se vsled zdravilnih sestav

vin planinskih zelišč Planinka čaj očisti in razredči ter se na ta način osveži ves notranji stroj našega telesa, ki se tako osposobi dovajati živcem za obnovo potrebno hrano. Zahtevajte v Vaši lekarni edinole zdravilni Planinka čaj Bahovec v plombiranih zavitkih po Din 20.— in z napisom proizvajalca

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana.

Reg. br. 12590-20/VH. 1932.

V NAŠI DRŽAVI.

Naš kraljevi par v Zagrebu. Naša kraljeva dvojica se je pripeljala dne 16. decembra v svečanem spremstvu iz Beograda v Zagreb, kjer je slavil kralj zadnjo nedeljo svoj 45. rojstni dan. Vse hrvaške postaje, skozi katere je vozil dvorni vlak, so bile okinčane. Nad vse slovesen, pristrčen ter navdušen je bil sprejem v Zagrebu od strani vojaštva, zastopnikov oblasti in ljudskih množic. Kralja je sprejem ganil in se je zahva-

lil Hrvatom s posebnim nagovorom za ljubezen in zvestobo.

Vlada je sklenila za Božič 600.000 Din podpore brezposelnim. Na vsako bano-vino odpade 60.000 Din.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Ostavka španske vlade. Španska vlada, ki je izvedla zadnje parlamentarne volitve, je odstopila. Predsednik republike Zamora je poveril sestavo vlade voditelju radikalov in bivšemu zunanjemu ministru Lerrouxu, ki je sestavil vlado, v kateri je poleg radikalov: 1 republikanec iz Galicije, 1 neodvisen republikanec, 1 naprednjak, 1 liberalni demokrat in 1 agrarec.

S POTA V MISIJONE.

V misijone je odšel salezijanec Joško Šiška. Pred svetovno vojno je bil sourednik našega političnega lista »Straža« ter načelnik telovadnega oddelka »Orel« in podnačelnik štajerske podzveze. Vstopivši k salezijancem v Ljubljani, je nadaljeval svoje študije v Turinu, ter bil med vojno celo leto civilni ujetnik na Sardiniji. L. 1921 je bil poslan v Egipt, kjer je bil posvečen v duhovnika, in sicer v Aleksandriji. Do l. 1925 je deloval v Sveti deželi in zlasti v Jeruzalemu. Nekaj let je bival na Moravskem, od l. 1930 pa je deloval v Posavju (v Radni, v Sevnici), v Štrigovi, Razkrižju (Medžimurje) in v Murski Soboti. Sedaj je na poti v Brazilijo, da preučuje življenje Indijancev ob reki Amaconki ter misijonari ob reki Rio Negro. Poskušal bo tudi pomagati našim rojakom, ko jih najde v teh krajih. S pota nam je poslal to-le pismo slovo:

»Dragi čitatelji ljubega mi »Slov. gospodarja«! Dne 14. decembra sem se vkrcal v Trstu na parnik »Neptunia« (Cosulich Line), da se popeljem na svoje misijonsko mesto med Indijance v apostolski prelaturi Rio Negro ob reki Amaconki v Braziliji. Izkrcal se bom v pristanišču Pernambuco. Pri svojem odhodu iskreno pozdravljam vse svoje ljube prijatelje in znance širom lepega Medmurja: na Razkrižju, na Gibini, na Šafarskem, na Veščici, v Štrigovi, posebno pa rodbine Smolkovič Matija, Žabota Matija, Belovič Bartola, Novak Karla, Jug Ivana, Horvatič Frančeka, Zanjekovič Blaža, Stojko Alojza, Makovec Franca, Krznar Karla. Zahvaljujem se vsem vlč. gg. župnikom: Radiču Ignacu na Selnici, Horvatiču Juriju v

Štrigovi, Tkalec Francu v Zg. Mihaljevu, Podgorski Pavlu pri Sv. Martinu ob Muri, čč. oo. frančikanom v Čakovcu in g. birofu Belovič Ferku za njih tolikrat izkazano dobroto. Vsem izrekam ob slovesu iskreni pozdrav, toplo zahvalo za pomoč in prijaznost tekom mojega bivanja in službovanja pri njih in se toplo priporočam v njih molitev in spomin pri sv. maši. Joško Šiška, salezijanski misijonar.«

Stara zaveza. Nemški narodni socialisti so kristjani svoje vrste. Od krščanstva imajo ime in nekaj zunanjih oblik, vsebina krščanstva: njegove resnice in njegovi predpisi za življenje, pa jim je povsem tuja. Kristusov križ jim je v spotiko, kljukasti križ jim je znamenje, ki v njega verujejo. Kakor je to znamenje poganškega izvora, tako je tudi njihovo mišljenje poganško. Verujoč v neko nemško božanstvo, ne verujejo v besedo božjo, ki je vsemu človeštvu ohranjena v sv. pismu. Posebno sv. pismo stare zaveze je tarča njihovih besno-drznih napadov. Stara zaveza ven iz nemške mladinske vzgoje: to je geslo, ki ga sedaj širijo poglavarji narodnega socializma. Proti temu drznemu okrnjenju sv. pisma so se za-

čeli v Nemčiji dvigati odločni protesti osobito od katoliške strani. Znani münchenski nadškof kardinal dr. Faulhaber razpravlja letos v svojih adventnih pridigah o predmetu »Krščanstvo in židovstvo«. V prvem svojem govoru je omenil težnje tistih, ki iz rasnih (piemenskih) razlogov odklanjajo staro zavezo in celo Kristusa. Podlago religije tvorijo ne krvni, marveč verski odnosi. Resnica je, da je razlika med izraelskim ljudstvom pred in po smrti Kristusovi. Po Kristusovi smrti je bilo izraelsko ljudstvo odpuščeno iz službe božjega razodetja. Treba je torej razlikovati med sv. pismom stare zaveze in med talmudom (spisi judovskih rabinov iz poznejše dobe). Ta ni spisan pod navdihom sv. Duha, po sv. pismu stare zaveze pa je govoril Duh božji. Treba je torej svete knjige stare zaveze imeti v čišlih, ne pa jih izriniti iz šol in iz šolskih knjig. Sklepno je kardinal povabil kristjane evangelijske vere, naj se združijo s katoličani v skupno obrambo zoper napade na staro zavezo, ki tvori za nje še bolj kot za katoličane podlago njihove veroizpovedi. Katoličani imajo namreč poleg sv. pisma še izročilo, izvirajoče od apostolov, in nezmotljivo učiteljstvo Kristusove cerkve.

Rimski romarji. Osrednji odbor za sveto leto je objavil statistiko o številu romarjev, ki so letos obiskali Rim. Številke se nanašajo samo na tiste, ki so se pripeljali v Rim v večjih romarskih oddelkih, ne pa na poedince, ki so sami potovali v večno mesto. Posamezne države so poslale toliko romarjev: Švica 20.000, Francija 17.000, Čehoslovaška 5800, Anglija 2000, Belgija 11.000, Holandska 2700, Španija 7000, Egipt 600, Irska 700, Portugalska 700, severna Amerika 5000, južna Amerika 1000, Azija 1500, Nemčija 16.900, Avstrija 4068 + 1970 (poslednji so potovali posamezno, pa s posredovanjem avstrijskega romarskega odbora), torej skupno 6038. Zadnji čas je bil v Rimu zanimiv potnik, državni tajnik Zedinjenih držav James Farley, ki je veren katoličan. Ni toliko prišel kot romar, marveč v posebnem poslanstvu predsednika Zedinjenih držav Roosevelta. Ko je bil ruski zunanji minister Litvinov v Rimu, je tudi dopotoval v Rim državni tajnik Farley, da po naročilu Roosevelta sporoči papežu Piju XI. razloge, zakaj so Zedinjene države priznale sovjetsko Rusijo.

Naše častitke za Božič in za Novo leto! Uredništvo »Slovenskega gospodarja« je prejelo iz raznih delov države toliko božičnih pozdravov in novoletnih voščil na cenjene naročnike, čitatelje in prijatelje našega lista, da jih ne more pri najboljši volji objaviti zaradi pomanjkanja prostora. Vsem, ki so na nas naslovili pozdrave in voščila, želi tudi »Slovenski gospodar« slovensko vesele božične praznike in srečno Novo leto 1934!

Šolska sestra umrla. V Mariboru je

umrla zadnjo nedeljo po kratki bolezni šolska sestra in profesorica Emanuela Trstenjak, rodod iz Hoč. Vživala je velik ugled kot redovnica in vzgojiteljica. Pokoj blagi duši!

Nogo si je zlomil pri smučanju v Radvanju pri Mariboru 14letni Milorad Bajde.

Smrtonosna posledica obstrela. Pred tedni smo že poročali, kako sta bila obstreljena v mraku v gozdu Anton Pihler, posestnik v Ciglenci pri Vurbergu, in njegov hlapec. Pihler je dobil 40 šiber iz bližine v hrbet, hlapec pa strel v nogo. Oba poškodovana so spravili v mariborsko bolnico, kjer je hlapec kmalu ozdravil, gospodar Pihler pa je podlegel dne 13. t. m. poškodbam in je bilo

Smrtna nesreča na oledeneli poti. V gozdu veleposestnika Jurce v Vurmatu nad Selnico ob Dravi sta bila zaposlena tesarja: Ivan Stražišar ter Matija Pirnat. Ko sta se vračala zvečer iz gozda, je Stražišarju na oledeneli in strmi poti spodrsnilo. Padel je 4 m globoko in zadel z vso silo z glavo ob bukev. Nezvestnega je tovariš s pomočjo delavca Jožefa Sedeja naložil na sani, a je med prevozom izdihnil.

Usodepoln pobeg pred obmejno stražo. Na Pernicah ob meji nad Muto sta se oglasila pri posestniku Šilerju dva avstrijska kmeta v svrhu kupčije. Naša obmejna stražnika sta Avstrijca radi pomanjkanja dovoljenja za nakup živine aretirala in sta ju hotela odpeljati na obmejno stražnico na Muto. Med potjo se je spustil najprej eden Avstrijec v beg in bil obstreljen in nato še drugi, ki je prejel od krogel smrtno nevarne rane.

Skrajno drzni ter vztrajni vlomilci. Pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah se je odigral v noči 8. decembra naslednji slučaj vlomilske drznosti: Neznani lopovi so vlomili v trgovino trgovca Ivana Meška pri Sv. Bolfanku. Trgovcu Jakob Čučku so izmaknili dolg železni drog, s katerim so razklenili dve močni ključavnici na zunanjih vratih in zatem so še obvladali znotrajno ključavnico. Ropot je zbudil v hiši stanujoči ženski: Marijo Kramberger ter Terezijo Pihler. Krambergerjeva je začela streljati s strašilno pištolo. Tatove so prestrašili njegovo truplo sodno raztelesen. V dneh zločina se je govorilo, da so bili skrivnostni napadalci divji lovci, a o pravem krivcu še do danes ni nič znana.

Znižane cene

strelji, da so sicer pobegnili, a so se vrnili po pretoku pol ure nazaj v trgovino. Obe ženski sta pričeli vpiti nad vlomilci, ki so pripravljali nakradeno blago za odnos. Marija Kramberger je pri-

čela ponovno streljati s strašilno pištolo, a eden od vlomilcev ji je odgovoril z ostrim strelcem. Uzmoviči so ponovno utekli, pa se vrnili in nadaljevali tatvino. Tolika drznost je dala Krambergerjevi korajžo, da je oddala med vlomilce strel iz pravega samokresa. Tolovaji so zbežali, vendar ne praznih rok, v smeri proti Trnovski vasi. Z opisanim vlomom je oškodovan trgovec g. Meško na raznem blagu za 20.000 Din.

Vlom v trgovino. Na Janževem vrhu pri Gornji Radgoni so odnesli v noči vlomilci iz trgovine Marije Žinkovičeve za 20.000 Din raznega blaga.

Dva vloma v okolici Ptuja. V eni noči je bilo vlomljeno v ptujski okolici pri dveh posestnikih. Posestniku Francu Ciglarju v Gaberniku so odnesli vlomilci 100 kg špeha in več obleke. V Mostju pri Sv. Lovrencu je bilo v isti noči vlomljeno pri posestniku Ivanu Pihlerju. Tukaj so napravili lopovi za 6500 Din škode, ker so odnesli obleko, perilo, posteljnino, kolo in 1500 Din gotovine.

Vlom v viničarijo. Neznanci so vlomili v viničarijo posestnice Amalije Feguš v Gorci v Halozah. Odnesli so celo kuhinjsko opremo, posteljnino in 2 hl vina.

Obstreljen iz zasede. Na Janeza Obrana, posestniškega sina iz Stojncev pri Ptuj, je bil oddan na povratku od borlskega mosta strel iz zasede. Obrana je bil zadet v desno roko in se je zatekel v ptujsko bolnico.

Radi uboja 10 let. Dne 10. februarja so obhajali v Ivanovcih v Prekmurju pri posestniku Jožefu Kološek kolino. Skozi vas je pripeljal poginulo kravo konjač Lengel in se je tudi udeležil domačega praznika z drugimi vaščani. Lengel se je kot znan prepirljivec spo-

za Božič

rekel z godci in je z dolgim mesarskim nožem zabodel na smrt v trebuh godca

Henko

omehča, trdo vodo, da postane kot deževnica. Mehka voda poveča penjenje in učinek mila ali pralnega sredstva. Zahtevajte vedno in povsod Henko sodo za pranje in čiščenje.

Škrilca. Ubijalec Lengel je bil v Mariboru dne 12. decembra obsojen na 10 let robije.

Padajoče drevo zdrobilo desno nogo. 17letna posestniška hči Terezija Lesjak iz Gradišča pri Ptuj je pomagala v gozdu pri podiranju drevja. Padajoče drevo je zdrobilo ubogi deklini desno nogo.

Ubogi viničarji brez strehe. Na Janževem vrhu pri Gornji Radgoni je upepelil nočni požar viničarijo Franca Voigrinca iz Potrene v Avstriji. Pri Voigrincu uslužbeni viničarji so ostali v najhujši zimi brez strehe in živeža.

v veliki izbiri pri 1259
Paulo Franc, trgovec, Kozje.

Zastavljeni lasi.

Ko je bila odkrita 1. 1489 pomorska pot ob južnoafriškem riu Dobrega upanja in ko se je polastil Portugalec Vasco de Gama pokrajine Goa v vzhodni Indiji, so kar vreli Portugalci v novo, čudežno deželo, da bi si napolnili žepe z zlatom in doživeli kaj izrednega ter znamenitega. Med temi izseljenci je bila pretežna večina zelo sumljivih ljudi.

Potovanja v Indijo so se pa lotili tudi odlični možje. Med odličnjake moramo beležiti na prvem mestu Joa de Castro. S svojo veliko hrabrostjo, s prijaznostjo ter dostojanstvenostjo si je znal pridobiti spoštovanje

Pavel Keller:

20. nadaljevanje.

„Hubert“

Roman iz gozdov.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

To vedo vsi: da je gozd prapodoba gotskih cerkev s kvišku štrlečimi prostori, s skrivnostmi polnim polmrakom, z vlažnim hladom in temnimi okni.

Vesel v gozdu ne morem biti; zdi se mi, kakor če bi kdo gobezdal v lepi cerkvi. Šele ko pridem na travnike ali na sončno polje, se nekaj razveže v prsih in lahko se smejem in sem razposajen, kakor kmet, ki jo po maši zavije v krčmo.

Zetev se je začela. Boltežar je ves dan na polju. Jaz pa sem brez dela kakor vedno. Ko je neki dan grozila nevihta, sem pri sosedu pomagal žeti. Dva peljaja rži sem naložil. Z velikimi vilami sem moral podajati snope na voz.

Drugi dan sem komaj premaknil ude. Bo-

lele so me roke in noge, na dlaneh pa sem imel mehurje.

Padovka — mislim — se mi je na tistem smejala. Pri tem pa ta neumna ženska nič ne pomaga pri žetvi. Samo preži, kdaj požanjejo njivo — potem gre pobirat klasje in se pri tem poslu prav malo zmeni za to, da pravzaprav služi pri meni. Po pol dne je človek ne vidi. Toda kdo pa naj jo ošteje? Jaz gotovo ne. Raje še nakladam rž. Jeseni mi bo najbrž za drag denar prodala, kar je nabrala, da bom krmil kuretno. Naj le! Kdo pa še nikoli ni česa po strani zaslužil? In njena kupčija je dovolj revna.

Novega služabnika imam. Je bled in prav dolgočasen človek. Večkrat si želim Tima nazaj. Ta je bil zanimiv še tedaj, če se je človek ježil nad njim.

Psa spita od jutra do večera, od večera do jutra. Takale pasja mrcina doživi povprečno dvanajst let. Čemu pravzaprav sploh pride na svet!

Če me takale čez mero duhovita opazovanja le preveč jeze, tedaj se spravim, da okopljem

Otroško zaupanje in nepopisno spoštovanje Indijcev do obraza viteza de Castro sta se kazala posebno za slučaj, če se je moral poslužiti indijskega kredita. Taki slučaji so nastopili, ako niso bile pravočasno zbrane dajatve portugalskemu kralju in je bilo potrebno nenadno oborožnje obrambnih čet. Ob takih prilikah je zado-stovalo, če si je izpu-lil vitez iz brade eno dlako in je to poslal

Vesele božične praznike in srečno Novo leto 1934!

želi svojim cenjenim odjemalcem ter se
priporoča za obilen obisk

Martin Vrabl
trgovec z manufakturo
Ptuj.

1251

sirotnišnici sv. Jožefa v Ljubljani iz še
nepojasnjenega vzroka požar, ki je na-
pravil 100.000 Din škode.

**Huda železniška nesreča se je zgo-
dila** dne 15. t. m. v bližini Poznanja na
Poljskem. Na železniškem mostu pri
postaji Mlyn je stal osebni vlak, v ka-
terega je zadel drug potniški vlak. V
enem vagonu je bilo 50 šolskih otrok.
Nesreča je zahtevala 10 mrtvih in 50
ranjenih. Med ponesrečenimi so po ve-
čini šolski otroci.

**Amerikanec Ridye se hoče dvigniti v
balonu 40.000 m visoko.**

**Nova zaloga nabožnih predmetov je
dospela**, posebno križev, kipov, slik in
podobit itd. Naročujte pri Tiskarni sv.
Cirila v Mariboru!

**Velike lesene jaslice za cerkev zelo
ugodno na prodaj** v Tiskarni sv. Cirila
v Mariboru.

Pri Putniku v Mariboru blizu glavnega ko-
lodvora dobite lahko eden dan pred potova-
njem vozne karte. Inozemske karte so pa ve-
ljavne 60 dni. Putnik ima tudi menjalnico za
izmenjavo tujih valut.

»Vzajemna pomoč.« S sklepom št. 17/33/2
okrožnega sodišča v Ljubljani z dne 12. dec.
1933 je odprt nad imovino »Vzajemne po-
moči«, reg. pomožne blagajne v Ljubljani, kon-
kurz. Upniki naj prijavijo svoje terjatve okro-
žnemu sodišču v Ljubljani najkasneje do dne
28. februarja 1934.

Dr. med. Klara Kukovec ordinira spet Kre-
kova ulica 18. 1246

Dr. Josip Benčan, primarij ginekološko-po-
rodniskega oddelka, se je preselil v Cankar-
jevo ulico 1. 1207

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, tel. 23-58,
zopet odprt. Prosta izbira zdravnikov. Cene
zmerne. Vodja primarij dr. Čerňič. 867

**Opozorjamo na inserat nove zabavne knjige
»Don Kihot«** (izgovori: Don Kišot), ki opisuje
tega prebrisanega plemenitnika, imenovanega
tudi Vitez žalostne postave, tako da bo razve-
drila mlade in stare!

Denarnice za drebiz kupite najbolje v prodaj-
alnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

**Predivo in konopljo Vam izdelam v vrvar-
sko blago.** Šinkovec Anton, Celje, Dečkov trg.

Veliko veselje naredi božično darilo samo
takrat, kadar odgovarja v vrednosti izdanemu
denarju in to se Vam posreči, če greste v Tr-
govski dom — Stermečki — Celje.

Za negovanje telesa, za jačanje udov in za-
ščito pred obolenjem, je Fellerjev Elsafluid
priznana domače sredstvo in kozmetikum že
36 let in splošno priljubljen. Poskusna stekle-
nica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po
pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike
specialne steklenice 68 Din brez daljnih stroš-
kov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica
Donja, Elzatr 341, Savska banovina.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!

**Švedski kralj Gustav podeljuje Nobe-
lovo nagrado, o kateri smo letos obšir-
no pisali v našem listu.**

Agitirajmo za naše liste

(Piše kmetski fant iz mariborske okolice.)

Staro leto se poslavlja od nas, hitro se bliža-
mo novemu letu. S prihodom novega leta pa
prihaja k nam tudi skrb za obnovo naročnine
naših starih prijateljev, to je »Slovenskega
gospodarja« in drugih krščanskih listov. Po-
leg strokovno in v vsakem oziru poučnega in
za pošteno razvedrilo skrbčnega lista, kakor
je »Slovenski gospodar«, ne smemo tudi poza-
biti na prijatelja naše mladine, ki je dobro
nam znani »Naš dom«. Letošnje leto je priha-
jal »Naš dom« kot brezplačna priloga »Slov.
gospodarja«, kar je bilo mnogim zelo všeč.

kakemu znanemu In-
dijcu s prošnjo, naj
mu posodi na las iz
brade večjo denarno
svoto. Na ta način je
dobil vsikdar brez na-
daljnega denarja, ko-
tikor ga je potreboval.
Bogati Indijci so dali
vse na de Castrovo po-
štenost.

Opisanega čudnega
in priročnega sredstva
za dobavo kredita se
je de Castro po zgodo-
vinskih ugotovitvah
poslužil pogostokrat.
Skrbel je pa tudi za to,
da je zastavljen las
točno ter pravočasno
po plačilu posojila do-
bil nazaj. Dva indijska
telesna stražarja sta
posredovala dobavo in
vrnitev kredita s po-
močjo brade.

Danes kredit ni tako

vse te sence in bolečine; bil sem za sonce. Lju-
bim to zlato mater zemljo bolj kakor vse stvar-
stvo. Otrok sem čestokrat ležal na travniku in
opazoval sonce skozi okajeno steklo. Mislil sem,
da sonce mora videti v nebesa, kjer sta moj oče
in moja mati, in hotel sem videti, kakšen obraz
ima, ko lahko vidi najboljše, kar sploh je: ne-
besa in moje starše. Nobena stvar, kar sem jih
slišal v šoli, mojega srca ni tako pretresla, kakor
znanje o soncu, njegovi velikosti in daljni odda-
ljenosti, in da s svojim srčnim žarom redi in
hrani vse, kar je živega na zemlji, da pa bo tudi
to velikansko srce nekoč izgorelo in da bodo te-
daj morali umreti vsi na svetu: ljudje, živali in
rastline.

Ko sem živel pozneje v velikem mestu, sem
videl sonce redkokedaj. Gledališča imajo rada
umetno luč: gledališča in družbe. Sedel sem kar
naprej v gledališču, po dnevi pa sem spal. Le če
sem bil preveč utrujen, sem se zatekel na kakš-
no sončno obal in tam z drugimi bolniki vred
iskal tolažljive svetlobe iz oči te zlate matere.

Sedaj pa, ko sem postal tih Hubert, večkrat

gledam proti zvezdnatemu nebu. Oskrbel sem si
nekaj knjig, male ljudske in uporabne spise, po
katerih se lahko razumem v obzorju; kajti od
tisoč izobraženih ljudi komaj eden ali dva kaj
vesta o srebrnem čudežnem svetu nad našimi
glavami.

Če torej opazujem blede Plejade, ali lepi križ
Orionov, ali pa sicer katero zvezdo stalnico, in
vem, da so vse te zvezde sonca, večja kakor je
naše in tako daleč, da preteče tisoč svetlobnih
let, predno pride njihova svetloba do nas, tedaj
često preplašen zaprem oči in hočem — otrok
zemlje — biti rajši na strani našega sonca, tega
preprijaznega čuda sveta.

Večkrat me v tej sončni radosti obide želja
po ljubezni. Vselej je usmerjena v isto smer in
ugasne z večerno zarjo.

V hladni noči sedim pri klavirju ali pri svo-
jih knjigah, ali pa sanjam pri oknu tja proti
šumečim gozdovom.

Zadnji torek je bila poročna obravnava proti
Grčarju. Nisem se mogel opogumiti, da bi šel tja

Nobenemu listu pa ni stalno zasiguran ob-
stoj, ako mu je usoda naklonila, da izhaja kot
priloga drugega lista. Zato je bilo primerno
in potrebno, da se »Naš dom« osamosvoji, da
postane zopet samostojen, kot je bil pred leti.
Z osamosvojitvijo »Našega doma« nastaja za
nas dolžnost, da mu pridemo na pomoč. Ta
dolžnost je v tem, da smo ne samo njegovi
čitatelji, kakor doslej, marveč tudi njegovi
naročniki. Postavimo si torej nalogo: Vsak
doseđanji čitatelj postane naročnik ter pri-
dobi še vsaj enega naročnika. Naročnina je
tako nizka, da jo vsak zmore. Kdor ne more
plačati vse naročnine naenkrat, naj plača sa-
ma za pol leta. Naj ne bo nobenega zavednega
slovenskega fanta ali dekleta, nobene sloven-
ske krščanske hiše, kamor ne bi prišel v vas
poleg »Slovenskega gospodarja« tudi »Naš
dom«! V to svrhu je treba agitirati. Agitacija
je tista sila, ki rodi uspehe. Naš nepozabni
Krek je rekel: Prva beseda bodi pozdrav, dru-
ga pa že agitacija za dobro stvar! Takšna do-
bra stvar pa so gotovo naši krščanski listi.
Mladina, na agitacijo za naše priljubljene kr-
ščanske liste! Kjer je že naš dragi »Slovenski
gospodar«, tam mora ostati. Kjer ga ni, tje
mora priti! Poleg njega »Naš dom« v vsako
hišo, kjer je slovenska krščanska mladina!

*

Kamnica. Kakor vsako leto, tako je tudi le-
tos kamniška mladina slovesno proslavila
praznik Brezmadežne v cerkvi s skupnim sv.
obhajilom, popoldne pa v cerkveni dvorani s
primerno prireditvijo. Pozdravil je občinstvo
g. kaplan dr. Anton Terstenjak. Sledile so de-
klamacije. Dekleta so vprizorila tridejanko
»Ljubezen Marijinega otroka«, fantje pa eno-
dejanko »Pri sv. Petru«. Med odmorom pa je
govoril g. Geratič iz Maribora. Gremo sedaj na
novo delo. Dne 17. t. m. je bil občni zbor Pro-
svetnega društva. Vedno več fantov se oklepa
fantovskega odseka KA. Vso pošteno mladi-
no, katera je dosedaj stala še ob strani, vabi-
mo v našo sredino!

Vurberg. Večkrat čitamo, da se je kdo vrnil
iz ujetništva in našel svoj dom v rokah tujca
in ženo v drugič poročeno. Pretrese nas, če si
le v duhu predstavimo prizor snidenja nesreč-
nih ljudi, ki jih je razločila vojna. Znani slo-
venski dramatik Joža Vombberger nam je do-
godek o možu, ruskem ujetniku, ki se je po

16 letih vrnil ravno na sveti večer domov,
kjer je že bil zrasel drug rod, žena zopet po-
ročena, izvrstno dramtiziral in živo postavil
na oder. To lepo Vombbergerjevo delo »Vrni-
tev« imenovano, bo naše prosvetno društvo na
Štefanovo popoldne izvajalo. Zato se cenjeno
občinstvo vljudno opozarja na to prireditve.
Odkrito rečeno: Vsakomur bo žal, pa ne malo,
zelo žal, če si ne bo ogledal te predstave na
našem odru. Prav gorko vabljeni tudi sosede!
Pričetek točno ob treh popoldne. Vstopnice se
bodo delile v stari šoli. Oskrbite si jih pravo-
časno!

Zgornja Polskava. Naše izobraževalno dru-
štvo »Skala« priredi, oziroma ponovi na splo-
šno željo občinstva na Štefanovo dne 26. dec.,
ob treh popoldne v dvorani g. Ziherl na Spod.
Polskavi Vombbergerjevo dramo »Vrnitev«. —
Vsi, ki niste videli dne 8. t. m. te prelepe igre,
pridite na Štefanovo na Spodnjo Polskavo v
Ziherlovo dvorano. Ne bo vam žal par dinar-
jev, kajti vaše zanimanje bo obilno poplača-
no. Vsi, ki so prvič videli to igro dne 8. dec.,
to dobro vedo. Torej pridite!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Na Štefanovo
popoldne bodo naši igralci v posojilnični dvo-
rani vprizorili Petančičevo igro »Guzaj«, ki je
posneta po dobro znani Golečevi povesti v »Sl.
gospodarju«. Ker domači igralci že eno leto
iz znanih vzrokov niso nastopili, bo ta pred-
stava, ki jo vodi dramatični odsek Marijanske
kongregacije, še bolj zaželjena. Pridite polno-
številno!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Katoliško
prosvetno društvo priredi na Štefanovo dne
26. decembra pretresljivo igro »Vrnitev« v 3
dejanjih. Vsi prijazno vabljeni!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Prosvetno dru-
štvo »Zarja« pri Sv. Lenartu v Slov. goricah
vprizori na Štefanovo, popoldne ob treh po
večernicah, v dvorani Narodnega doma glo-
bok božični misterij v štirih slikah »Henrik,
gobavi vitez«, ki ga je ravnokar spisal naš
priljubljeni pisatelj Ksaver Meško. Misterij
predstavlja žaloigro vzor viteza, ki se začne
v božični noči, pa se tudi konča čez tri leta
v božični noči po čudežnem vplivu in dobroti
Njega, ki je prišel na svet kot Odrašenik ti-
stih, ki tudi v najtežjih preizkušnjah ne klo-
nejo in ne nehajo vanj zaupati. Pisatelj je po-
ložil v misterij vse svoje globoko versko čuv-
stvo, svojo globoko dušo, polno miline in poe-

zije, kakor pač zna samo naš vsem priljub-
ljeni Meško. Prepričani smo, da se odzovete
našemu iskrenemu vabilu na izredno, najno-
vejšo vprizoritev vsi, ki hrepenite po miru
svetonočnega Deteta in si hočete utrditi vero
Vanj po čudoviti pomoči trpečim, kakor nam
to krasno kaže naš misterij. Gotovo pa boste
prihite tudi vsi oni, ki poznate pisatelja iz
mnogih knjig, ki so vam nosile mir in milino
v srce ob tihih večerih, ko ste jih čitali. Vsi
igralci bodo nastopali v povsem novih viteš-
kih oblekah. Na koncu pa zapojemo svetonoč-
no himno, nato sledi licitacija božičnega dre-
vesa. Prisrčno vabljeni!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Naša Marijina kongre-
gacija priredi dne 26. decembra, na Štefanovo,
igro »Vrnitev«. Vsi prijatelji vabljeni!

Ptuj. (35letnica Marijine družbe v Ptuj.)
Praznik Brezmadežne proslavi dekliška Ma-
rijina družba pri oo. minoritih v Ptuj vsako
leto karmoč slovesno. Pretekli 8. december pa
je bila ta slovesnost prav posebno lepa. Pre-
teklo je namreč že 35 let, odkar vzgaja v naši
župniji Mati Brezmadežna mlada dekliška sr-
ca ter jih vodi navzgor do visokega cilja. Za
ta lepi praznik so se pripravljala naša dekle-
ta z devetdnevnic. Vsaki dan te devetdnev-
nice je bil ob pol šestih zjutraj govor, nato je
bila peta sv. maša. Na sam praznik 8. decem-
bra se je zbrala cela družba s svojo zastavo
pred oltarjem Brezmadežne. Sledil je govor:
Blagoslov, ki ga družba prinaša v župniji.
Nato je voditelj družbe p. Konstantin opravil
slovesno sv. mašo, med katero je bilo skupno
sv. obhajilo. Popoldne je bil sprejem 34 novih
članic v družbo. Cerkev je bila polna naroda.
Dne 10. decembra pa je družba priredila v
mestnem gledališču slavnostno akademijo.
Napolnjena gledališka dvorana je pričala o
velikem zanimanju za to prireditve. Spevi naj-
lepši, od p. H. Sattnerja, pesem mladinskega
zborja je kot uvod izredno učinkovala na vse
poslušalce. Izrazito je deklamirala Nežka Pi-
hler: Marijini družbi ob njeni 35letnici. Tudi
male naraščajnice so po svojih močeh prav
lepo zapele dve pristrčni pesmici. Slavnostni
govor je imel v izbranih besedah g. prof. St.
Cankar. Otroci so nato podali igro »Sirota Je-
rica«, ki so jo prav lepo podali; igrice je ga-
nila gledalce do solz. Sklepna slika je bila nad
vse mogočna, nad sto zvestih src se je na od-
ru strnilo okrog razsvetljenega kipa Brezma-

in poslušal. Boltežar je sedel med porotniki. Sko-
raj vsa vas, ki je kar gorela v radovednosti, se
je obrnila nanj za vstopnice. Boltežar je odbil
vsakega. Nazadnje pa je dal nabiti na gasilno
shrambo list, na katerem je bilo razločno brati,
da je naravnst »krščanska svinjarija«, če tišče
ljudje, da bi pasli radovednost pri obsodbi svo-
jega sovaščana; ljudje naj rajši pospravijo žetev,
to je pametnejše.

Način Boltežarjeve uradne pisave je malo
patriarhalen. Vendar pa je on izvrsten človek.
Vesel sem, da je moj prijatelj.

Od Boltežarja in tudi iz časopisnih notic
vem o žalostnem poteku te razprave. Predsednik
je natančno po podatkih iz preiskave, ki se je
vršila prej, izpraševal starega Grčarja o njegovi
krivdi, in Grčar je priznal vse. Boltežar se je
svoje porotniške pravice, da lahko izprašuje, v
polni meri (in kakor domnevam, v precej grobi
obliki) posluževal; obtoženca je n. pr. imenoval
gobezdača, ki ne ve več, kaj kvasi, tako da ga
je predsednik ostro posvaril, češ, da so njegovi

ugovori izrečeni/le v namenu, da bi obtoženca
zmešal in da bi ga odvrnil od njegove hvale-
vredne volje, ki je le njemu v prid, da namreč
prizna svojo krivdo.

»Glejte,« je rekel Boltežar, »tega nisem pre-
nesel; pravice, da kot porotnik tudi lahko govo-
rim, si nisem dal vzeti in tedaj je nastal velik
hrup. Odlikovanja sedaj prav gotovo ne dobim;
toda to me jezi manj, kakor pa če zapro Grčarja
po nedolžnem. Saj ga nikoli nisem mogel prav
trpeti, že zato ne, ker je stanoval v bajti na bar-
ju, zaradi katere je graščina izgubila pravdo.
Toda tega ni toliko kriv Grčar, kakor pa sodni
svetnik Miklavčič. Ta je bil tedaj naš zastopnik
in sedaj je zagovarjal tudi starega Grčarja. On
je sploh zastopnik naše občine; zato tudi še ni-
koli nismo dobili nobene pravde. In ta človek
bi mi bil vendar moral priskočiti na pomoč, ko
je videl, da hočem pomagati njegovemu klientu,
zatožencu, naj ne govori tako neumno. Kaj še!
Le priklonil se je predsedniku. In tedaj sem bil
seveda izgubljen, stari Grčar pa tudi. Državni
pravdnik, še mlad mož, je v svojem rezkem go-

lahak, kakor v onih
starih časih, ko je mož
beseda nekaj veljala.

Čudna veroizpoved med Indijanci.

V zadnjem času se
je začela z neverjetno
naglico širiti med In-
dijanci Združenih se-
vernoameriških držav
veroizpoved prav po-
sebnih vrste. Omenjeni
verski pojav imenuje-
jo domačo ameriško
vero, a gre za češčenje
neke vrste kaktus rast-
line, ki se imenuje
»peyote«. Ta indijan-
ska vera je mešanica
poganstva in krščanst-
va. Indijanci molijo
ter prepevajo pred kri-
žem na oltarju. Ob og-
nju, ki gori na žrtve-
niku, ležijo cveti ome-
njene kakteje in ti so
središče službe božje.

dežne ter so vsi zapeli »Pozdravljena Brezmadežna«. Slovesno je pesem iz sto grl odmevala po dvorani. Sledila je prekrasna zborna deklamacija mladine: »Brezmadežni«. Na koncu so prišle na oder še tri najmanjše cvetke Marijine: mala Gletna Silva in Milenka in 4-letna korajžna Angelica, ter so na začudenje vseh prav pristrčno zapele pesmico »Marija, rada te imam« in zato žele pri poslušalcih veliko aplavza. Naj bo 35. jubilej tukajšnje družbe povod novi in krepkejši poglobitvi marijanske misli v naši župniji in v celi ptujski okolici.

Št. Vid pri Ptuj. Na sveti večer ob 10. uri priredi Katoliško društvo v Slomšekovem domu igro »Na betlehemskih poljanah«. Na Božič pa bo kmečka igra »Prokletsvo in odpuščanje«.

Negova. Prosvečno društvo v Negovi priredi na Štefanovo dne 26. t. m., ob treh popoldne, v grajski dvorani igro »Guzaj«. Negovčani, ne zamudite prilike, da vidite na lastne oči zgodbo o Guzaju, katero je vsak z napeto pozornostjo čital v »Slovenskem gospodarju«. Dvorana bo tokrat zakurjena.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Po daljšem oddihu stopa naše lepo napredujoče bralno društvo zopet enkrat na »deske«. Novo ustanovljeni dramatski odsek priredi na praznik sv. Štefana, dne 26. decembra, v društveni dvorani lepo božično igro »Mojsira Križnika božični večer«. Da bo igra res dobro uspela, o tem ni dvoma, saj so večinoma vse vloge v rokah dobrih, že izvežbanih igralcev, kateri so meseca junija t. l. tako krasno podali Vombergarjevo »Vrnitev«, da je mnogim gledalcem še danes živo v spominu. Sodeluje pa tudi pevski odsek, kateri zapoje pod spretnim vodstvom načelnika Bohanca venček narodnih pesmi in še nekaj drugih. Sicer zelo kratke odmore pa bo nam krajšal godbeni odsek s svojimi tamburicami. Tudi za pustno nedeljo ima baje naš Janko že nekaj pripravljenega!

Ljutomer. Novo društvo smo si ustanovili. V nedeljo dne 10. t. m. smo imeli ustanovni občni zbor. 92 udeležencev jasno priča o zanimanju za društvo, ki hoče zlasti mladini nuditi prosvetne hrane v svoji knjižnici in čitalnici in na sestankih. Občni zbor je vodil in bil izvoljen tudi za prvega predsednika g. kaplan Matija Munda. Na novo smo otvorili tu-

di društveno knjižnico, ki posluje vsako nedeljo dopoldne od 9. do 12. ure. Društvo je naročilo vse novejšo izdaje knjižnih zbirk, ki so že na razpolago. Tudi vse zvezke Karl Mayevih spisov lahko dobite v knjižnici. Za knjige je treba plačati malenkostno izposojnino. Vabimo vse, zlasti fante in dekleta, da našim zapunikom prijavijo svoj vstop v društvo. Članarina je malenkostna, mesečno 50 para. Udeležujte se naših sestankov, gledaliških predstav in knjižnice!

Ljutomer. Na Štefanovo vprizori naše novo društvo Ljudska čitalnica znano Vombergarjevo dramo »Vrnitev«. Igra je najnovejšo slovensko odersko delo, ki ga ima na programu letos tudi mariborsko gledališče. Obravnava povojni motiv pogrešanega Janka, ki se vrača na svojo domačijo, na kateri gospodarji drug mož, Peter. Igra vsebuje lepe božične motive in bo brez dvoma ugajala, kot je ugajala zadnja »Sultanova hčerka in dobri vrtnar«.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Staro leto 1933 se že nagiba proti zatonu, z njim bo izginilo vse trpljenje in gorje, prestano v tem letu. Vstopili bomo v novo leto, ki bode prineslo marsikateremu kmetovalcu bridke in žalostne ure. Vkljub trpljenju, ki nas čaka v prihodnjem letu, ne smemo pozabiti na svojega družinskega prijatelja, ki je »Slovenski gospodar«. Ne pozabimo na njega, ki ni nikdar zašel na stranpota in ki vedno čuti diha domače zemlje ter sledi nad njo plavajočemu duhu božjemu. Zato naj bo v novem letu sleherna krščansko-zavedna hiša naročena na ta katoliški tednik, ki je glasilo kmetijskega ljudstva. Šentandraževski dopisnik pa bo skrbel po svojih močeh, da bo vedno kaj domačih novic, najsibodo žalostne ali vesele. — Na prvo decembersko ali Andražovo nedeljo so spet pokazali naši fantje in dekleta, kaj premore njih korajža. Za vse dobro vneto tukajšnja mladina je vprizorila v župnijski uti za izseljence primerno igro tridejanko »Sreča v nesreči«. Vkljub prav ostremu mrazu je bila vendar udeležba velika. Fantje in dekleta! Le po zažrtani poti naprej! Ne ustrašite se besnečih valov, ki se zaganjajo proti vam, temveč odločno stojte na braniku naše kulture. Božji blagoslov naj vas spremlja na vaši zažrti poti v bodočnost! — Na tukajšnji osnovni šoli se je začel kmetijsko-nadaljevalni tečaj za fante in gospodinjski te-

čaj za dekleta. Priglasilo se je lepo število kmetijskih fantov in deklet, ki se z veseljem udeležujejo pouka.

Velenje. Tukajšnje Prosvečno društvo je sedaj edino v Šaleški dolini, ki je zopet vzpostavljeno. Naša dolžnost je, da z novo korajžo delujemo naprej za narodno prosveto. Že danes vabimo, da nas v obilnem številu obiščete na dan sv. Štefana, dne 26. t. m., ob treh popoldne, ko nam bodo naši vrli pevci podali znano opereto »Kovačev študent«.

Št. Pavel pri Preboldu. Marljivi igralci našega Katoliškega izobraževalnega društva vprizorijo na Štefanovo dne 26. t. m., ob treh popoldne, v Društvenem domu Joža Vombergarjevo dramo »Vrnitev«.

Št. Andraž pri Velenju. Znova je pokazala naša mladina, da še vedno zvesto stoji na strani katoliške prosvete, znova je pokazala, da je še vedno nositeljica idealizma, ki črpa iz skrivnostnih virov katoliške blagovesti in njenih vekovitih resnic; znova pa je trdno dokazala, da se ne meni za današnje moderne krive preroke, ki bi radi po svoje preobrazili svet. Ponosni smo lahko na naše mlade, ponosno je lahko naše katoliško prosvečno društvo na svoje člane, ki so na njegovem občnem zboru v nedeljo dne 10. decembra tako jasno in odločno pokazali svoje prepričanje in zvestobo do društva. Lep je bil pogled na naše vrle fante in dekleta, ki so do zadnjega kotička napolnili društveno sobo ter pazljivo sledili izvajanjem odbornikov. Po pozdravnem nagovoru predsednika, ki je zlasti naglasil veselo dejstvo, da je bilo naše društvo med prvimi, ki so bila po znanem februarjem razpustu zopet vpostavljena, so sledila poročila odbornikov, iz kojih je razvidno, da je društvo v preteklem letu jako živahno delovalo ter napredovalo. Obilo posla sta zlasti imela knjižničarja, ki sta v celem letu izposodila okrog 800 knjig. Društvo ima naročeno tudi krasen list »Mladiko«, ki bo po novem letu članom na razpolago. Za novo poslovno leto se je izvolil naslednji odbor: predsednik Franjo Tanjšek, podpredsednik Anton Praprotnik, tajnik Fr. Verdev, blagajnik Avgust Zajc, knjižničarki Terezika Vašnova ter Anica Majheničeva, zapisničarka Andrej Vašl ter Ferdo Majhenič. Ta odbor nam jamči, da se bo delo v društvu nadaljevalo v istem pravcu kot dosedaj. Člane

Med službo božjo razdelijo kaktus cvete med udeležence, ki jih začnejo zvečiti. Pri zvečenju pa osredotočijo duha na verske zadeve, na svetovne uganke, na bratstvo in na vprašanja, ki se tičejo njih lastnega življenja. Na vse to jim daje zavzivanje soka »peyote« kakteje v opojnem stanju odgovor. Zvečenje kaktusa je pri Indijancih zelo stara navada. Ko so se pojavili po odkritju Amerike Španci kot prvi v Mehiki, so nalleteli misijonarji med tamšnjimi Azteki na zgoraj opisano češčenje ter uživanje kaktusovega soka. Azteki so prejimali navdajanja od rastline, ka-

voru »dokazal«, da je Grčar morilec. Nato pa je stavil še stransko vprašanje, ali je bil le uboj. — Zapomnite si, meni za mojo osebo je čisto vseeno, ali sem umorjen ali ubit — državni pravdnik je torej stavil vprašanje, če je bil le uboj. Vedeti morate, gospod Hubert, da uboj ni umor, da je le dejanje v afektu, in zaradi uboja človek ne more biti obsojen na smrt. — Šli smo nato v posvetovalnico. Prej pa sem še enkrat pogledal starega Grčarja. Ždel je na zatožni klopi kakor kup topoglavosti in neboljenosti. V posvetovalnici sem svoje stališče uveljavil. Rekel sem:

1. Grčar je star tepec. Ne zna drugega, kakor sekati drva.

2. Grčar ga rad zvrne kozarec, če ga ima. Večidel ga nima, zato je precej zmeren človek.

3. Grčar je moj politični nasprotnik, kajti, tako za gotovo mislim, je volil socialistično; tudi sem radi hiše, v kateri stanuje, izgubil že celo vrsto pravn.

4. Grčar zame torej ni nikakršen biser v občini. Toda le eno vem, da on nikakor ni ubil

svoje vnukinje. Za kaj takega on ni. V moji vasi je gostilna pri »Grozdu«, kjer gospodinjska dve mladi dekleti. Ti dve sta ponudili nekoč Grčarju, ki, kakor sem rekel, rad zvrne kozarec, če ga ima, po litra žganja, če jima zakolje dva goloba, toda Grčar je dejal, da tega ne more, raje se odreče žganju. — Predsednik me je prekinil. Vse to bi bil moral povedati njegov zagovornik, je menil. Zagovornik, ta bik, pa tega sploh ni povedal. Jaz sem le proti našim pravilom še vzkliknil: »Častno besedo vam dam, da Grčar ni morilec« — nato so opravili še nekatere formalnosti in nato so glasovali. Najprej za umor. Povem vam, gospod Hubert, bodite veseli, če vam nikoli ne bo treba biti porotnik. Strahotno je, ko vas postavijo pred vprašanje: ali naj ta in ta človek še živi, ali pa ga spravimo na drugi svet. Ko vendar nekdo vedno sedi pred teboj, ponavlja tvojo besedo in ki čaka, da ti sam nekoč prideš tja, in ko je človeku kar naprej v življenju grob takega siromaka pred očmi. Torej »umor«? Izmed dvanajstorič porotnikov so se štirji res odločili za »umor«. Potemtakem bi starega Grčar-

pa prosimo, da nas kakor dosedaj, tudi še vnaprej podpirajo v delu za ljudsko prosveto.

Vojnik. Kar tri praznike bomo imeli o Božiču. Ker vedo, da bi bilo našim, zlasti mladim ljudem ob praznikih le dolgčas, bodo naši vrli igralci priredili na Štefanovo dne 26. decembra, ob treh popoldne v posojilnični dvorani igro v treh dejanjih »Živega mrtveca sv. večer«. Je to lepa ljudska igra, vzeta iz domačega življenja. Vabimo vse prijatelje lepih iger, da se je sigurno udeležijo. Na svidenje!

Vojnik. Dober prijatelj je boljši kot denar! Uči nas, svetuje, pomaga in podpira, kjer le more. Tak dober prijatelj, ki nam tudi bistri um, blaži duha in srce, je lepa, dobra knjiga. Vsako nedeljo si jih lahko izposodite v žup-

nijski knjižnici v kaplaniji, in sicer po jutranji sv. maši, po deseti maši in popoldne po večernicah.

Vojnik. Naši fantje in dekleta nas nameravajo v novem letu razveseliti z igro »Črni križ pri Hrastovcu«. Istovsebinska povest je izhajala nedavno v našem listu, ki se je vsi bralci gotovo še dobro spominjajo.

Hrastnik. V nedeljo dne 10. t. m. je priredilo Društvo sv. Barbare tragično igro iz strašnih turških časov »Mlada Breda«. Vsi igralci so svoje vloge dobro rešili. G. vikarju Zalarju gre hvala kot nadvse spretnemu režiserju. — Pod vodstvom g. Ulaga je zapel cerkveni pevski zbor par narodnih pesmi. Bila je res lepa prireditev, ki je segala vsakemu do srca. Želimo še nadaljnjih uspehov.

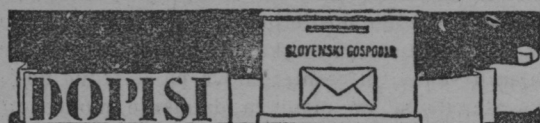
v Slov. goricah so ga dobro poznali, ker jim je vsako leto v gumnu pripravil mehko prenočišče. Zdaj ga ne bo več. Po dolgi bolezni je izdihnil na Marijin praznik. V trumah so ga hodili Rušani kropit na odru v farovski obednici, v dolgih vrstah so ga spremili na zadnji dom. Krsto so nosili in svetili fantje, gospod župnik pa je ob odprtem grobu slavil njegovo vernost, vdanost, pokorščino, poštenje, zvestobo in spoštovanje do rajnih in je izročil v zahvalo za njegovo ljubezen njegov grob vsem navzočim v oskrbo. Obilne solze so tekale ob grobu in težko je bilo slovo. Siromak je imel pogreb, kakršnega nima zlahkoma ruški župan. Daj mu Bog večni mir!

Gornja Sv. Kungota. Dne 9. t. m. je umrla v tukajšnjem župnišču pobožna Marijina družbenka in vneta tretjerednica Terezija Marinič, teta tuk. župnika g. Frančiška Magdič. Zadnje tri tedne je vsaki dan prejela sv. obhajilo, zadnje je sprejela na praznik Brezmadežne. V torek smo jo spremljali na zadnji poti. Pogreb je vodil domači g. župnik v družbi treh duhovnikov. V srce segajoče je spregovoril g. svečinski župnik Časl pri odprtem grobu. Naj v miru počiva!

Gornja Sv. Kungota. Bogato žetev ima smrt v naši župniji. Dne 12. decembra je umrl nagle smrti občinski ubožec Matija Krajnc. V četrtek dne 14. decembra pa se je na Cajžiču pri Roju vrnil mrtev od kapi zadet Weingerl Iv. viničar.

Marenberg. V 84. letu starosti je umrla na starostni oslabelosti Julijana Kus, roj. Cenc, vdova po čevlarskem mojstru. — Tukajšnja učiteljica gđ. Franja Grom je dodeljena osnovni šoli v Križah pri Tržiču na Kranjskem. — Mraz pri nas zelo hudo pritiska, mislimo pa, da zmrznili ne bomo, ko imamo polno lesa po naših planinah.

Sv. Bolfank v Slov. goricah. Poslovanje nove občine je v polnem teku. K Sv. Bolfanku sta bili priključeni katastralni občini Ločič in četa upravna občina Trnovski vrh. Na opetovane prošnje in splošno željo občanov v Bišu se je občina Biš izločila iz sreza Maribor ter je sedaj priključena srezu Ptuj. S tem se je ustvaril lep upraven okraj s središčem cerkve, šole in pošte Sv. Bolfank v Slov. gor. Nepričakovano pa nam je naziv nove občine, ki se sedaj glasi občina Trnovska vas; upamo, da

Kamnica. V četrtek dne 14. decembra je na Jelovcu umrl eden izmed najstarejših in najzvestejših naročnikov »Slovenskega gospodarja«, posestnik Lovrenc Čiček. Iz Pivole pri Hočah doma, si je tu gori ustanovil zares krasen dom z razgledom po našem rodovitnem hribovju in košatem Pohorju, po Dravski dolini, proti Mariboru in tje doli do Ptuja in do haloških vinskih gor. Ves čas je bil blagopokojni vnet zagovornik naših pravic, naš neustrašni narodni buditelj in voditelj, vsa leta tukajšnjega bivanja občinski odbornik in celih 35 let skrben ključar naše župnijske cerkve sv. Martina. Tretjo adventno nedeljo smo ob velikanski udeležbi župljanov in drugih pospremili njegove telesne ostanke na domače pokopališče. V spremstvu obeh domačih dušnih pastirjev je opravil mrtvaške obrede in mu govoril ganljivo slovo g. prof. msgr. Vreže iz Maribora ter se je prav lepo poslovil tudi domači pevski zbor. Božje Dete naj obilno tolaži potrto vdovo in sinova Lovrenca in Franca, vzgojena v krščansko-narodnem duhu njegovega!

Ruše. V izredno velikem številu so Rušani v nedeljo dne 10. t. m., popoldne po večernicah spremljali na zadnjem potu siromaka Ferdi-

nanda Jelenko, pri vseh znanega in priljubljenega farovškega hlapca in grobarja Nandla. Njegova življenska pot je žalostna, je pa tudi razveseljiva. Bil je nezakonski otrok revne dekle in rojen v Rušah. Ker nezakonski oče materi ni hotel dati nobene podpore, je mati nesla dete v njegovo hišo in mu ga položila na mizo, češ: »Tvoje je, sam skrbi zanj!« in odšla v Trst služiti. Revna delavka je potem vzela otroka za svojega in ga je izredila. Prave matere ubogi Nandl ni poznal nikoli. Visoko pa je spoštoval svojo krušno mater. Ta je hodila na delo v ruško župnišče in deček jo je spremljal, da je tam dobil jesti. Dobri župnik Wurzer ga je potem, ker nikjer ni imel pravega doma, vzel k sebi za pastirja in tako je prišel mali Nandl s 6. letom v ruško župnišče. Tu je potem ostal do svoje smrti in zvesto služil trem župnikom, najprej kot pastirček, potem kot hlapec in oskrbnik, mnogo let tudi kot ruški grobar. Poznalo ga je staro in mlado. Bil je zelo nadarjen, je rad čital; zato je bil tudi zelo zgovoren in imel za vsako besedo pravi odgovor. Opravljal je razne častne službe pri cerkvi, oskrboval pritrdavanje zvonov, streljanje ob slovesnostih, pozvanjal med slovesnimi sv. mašami, priskrboval zelenje za celi trg ob Telovem. Posebno pa je skrbel za drage rajne, okinčal jim s cvetjem in zelenjem grob, z ljubeznijo jih položil v zadnji dom in vneto skrbel za red in snago na pokopališču. Tudi romarji od Sv. Andraža

ja obesili; bilo bi mu, kakor se tako pravi, striženje las, britje, izdiranje zob naenkrat nepotrebnost. Toda za obsodbo je treba osem glasov, dvetretjinska večina torej. Tisti štirje glasovi so bili preglasovani in Grčarjeva glava je bila rešena. Oddahnil sem se. — In sedaj je prišlo na vrsto drugo vprašanje: uboj? Ali je ubil Grčar Bianco v jezi, v razburjenosti, v nepremišljenosti?

Zopet smo glasovali.

Sedem glasov: da! Pet: ne!

Za obsodbo je treba osem: da! En, da' je še manjkal. Grčar je bil prost. Drgnil sem si roke pod mizo od veselja.

Naenkrat pa reče eden porotnikov: »Prosim, gospod predsednik, zmotil sem se. Vprašanja nisem dobro razumel; hotel sem reči da namesto ne!

Tedaj moramo glasovati še enkrat, je odločil predsednik. Takrat pa sem se razjezil in zaradi tistega mojega nastopa bodo seveda prišle še posledice. Trdil sem, da je glasovanje glasova-

nje, vsak izmed nas mora ločiti da od ne, sodba da je izrečena. Grčar je prost.

Ali veste, kaj se je zgodilo? — Privlekli so na dan sklep sodnega zbora, ki je odločil, naj se glasuje še enkrat.

Pri ponovnem glasovanju je bilo osem, da', štirje, ne'. Grčar je bil obdolžen uboja in je bil obsojen na deset let ječe. Oh, gospod Hubert, kaj je človeška pravica? Enemu se zareče, ali pa se mu ne zareče in nekdo drugi je zaradi tega prost, ali pa pride v ječo.

»Deset let. To je grozno za Grčarja,« rečem.

»Ne, gospod Hubert, za njega je vseeno, ali dobi dve, ali deset, ali pa petnajst let. Kajti več ko leto dni tako ali tako ne bo živel. Potem bo pa prost. Toda tisti bik, ki se pri glasovanju zareče, ki ne loči da od ne, črnega od belega, tisti bi ostanek kazni moral odsedeti za Grčarja.«

Tisti dan, ko mi je Boltežar pripovedoval to vse, se je napil in razbil tri kozarce. Tolikokrat je namreč zakričal: proč z justičnim umorom!

(Konec sledi.)

tero so imenovali božje meso. Pili so sok kaktusa, se upijali in opojnost je trpela po več dni. V pijanem zamaknjenju so že stari Azteki plesali, peli in prerokovali. — Misijonarji so proglasili to vero za slabšo kot ljudožrstvo in so dosegli s tem toliko, da so se potegnili njeni privrženci iz javnosti, a popolnoma iztrebiti pa tega verstva ni bilo mogoče. Danes je versko uživanje peyote kaktusa doseglo višek.

Naročajte
»Nedeljo«!

nam merodajne oblasti dovolijo že predlagano ime: Sv. Bolfank v Slov. gor., ker so že vsi tukajšnji uradi istoimenski. — Gospodarska, odnosno denarna kriza nas vedno huje izžema. Komaj se danes pri srednjem posestvu toliko prigospodari, da se plačajo davki in še druge nujne obveznosti. Za obutev in obleko pa je že malo ostanka in bo za veliko večino še večje gorje letošnja rana, pa že tako huda zima. Vsaj nekaj še toplejših dni si zelo vsi želimo! — Pogrebov in porok je bilo pred adventom malo. Pokopali smo dobro mamko Marijo Gomilšakovo iz Biša, ki je že dolgo časa, vdana v božjo voljo, prenašala svojo težko zadnjo bolezen. In stari Šuen v Črmlji, ki je umrl v 84. letu svoje starosti. Naj v miru počivata! — Poročili pa so se Ivančič Jožef, posestnik in bivši župan iz Trnovske vasi, z Marijo Čučkovo iz istega kraja; Vuk Jožef iz Ločiča s Frasovo Lojziko iz Črmlenšaka, in Franjo Kranjc iz Črmlje z Justo Sužnikovo iz Selc. Naj jim ljubi Bog da v njihovem novem stanu obilo milosti! — Mladina prosvetnega društva naznanja že danes, da se pripravlja pod imenom gasilske čete v Bišu na zgodovinsko dramo »Črni križ pri Hrastovcu«. V nedeljo dne 31. t. m., popoldne vsi v šolo pri Sv. Bolfanku na omenjeno prireditev! — Vsem, ki imajo veselje do lepih knjig, priporočamo za dolge zimske večere, da marljivo posečajo bivšo knjižnico bralnega društva, ki je sedaj cerkvena lastnina. Odprta je vsako nedeljo in praznik po sv. maši in po večernicah. — »Slovenskemu gospodarju« in vsem drugim dobrim listom pa bomo ostali tudi v novem letu zvesti. Prizadevali pa si bomo pridobiti še veliko novih naročnikov za katoliški tisk, ki je danes največja velesila na svetu. Več novic pa še sledi po novem letu. Božične in novoletne pozdrave vsem čitateljem in prijateljem »Slov. gospodarja«!

Sv. Andraž v Slov. goricah. Še ni dolgo, kar je zatisnil svoje oči veleposestnik v Derbetincih g. Alojz Pihler. Zvečer je šel zdrav spat, a drugo jutro pa je bil že mrtev, zadet od srčne kapi. Vsemogočni naj mu bo usmiljen sodnik, domače pa naj tolaži dobri Bog!

Sv. Anton v Slov. goricah. Čeprav je pri nas precej naročnikov »Slovenskega gospodarja« (nad 70), se vendar bolj poredkoma sliši kakšen glas z našega prijaznega grička. Dozdevalo bi se mogoče komu, da tukaj živimo življenje velikega zadovoljstva. Pa temu ni tako. Tudi nas tlači gospodarska kriza, da se komaj z največjo silo in pri vsej pridnosti vzdržuje kmet in sploh posestnik na površju, s katerega pada vedno globlje v dolgove. K tem nadlogam se pridružuje slabo časopisje, ki je v kvar krščanski morali po naših slovenskih domovih. Ni čuda, če današnja mladina zajde na napačna pota.

Mladina, ki je ni zajela Marijina družba, katera je obhajala letos 30letnico svojega obstoja, se je vendar pridno udeleževala v prosvetnem društvu.

Ob začetku šolskega leta smo si ustanovili odbor in župnijski svet Katoliške akcije, ki s svojim laičnim delom pomaga domačima dušnima pastirjema razširjati pošteno in Bogu prijetno življenje med vse stanovne antonjevske župnije. Pod okriljem KA se je na praznik Kristusa Kralja ustanovil tudi fantovski odsek, ki vabi vse poštene fante, da pristopijo k ustanovi, katera pospešuje zmago Kristusa Kralja.

Sv. Barbara v Slov. goricah. Z letošnjo letino smo malo zadovoljni. Sadja ni bilo, vsled tega trpimo pomanjkanje na dinarčkih. — V

Zgornji Koreni se je poročila Pepca Žmauc z Alojzijem Krambergerjem iz Gočove. Imenovana je bila pridna igralka na našem odru. — V Zimici je umrl Martin Senekovič, oče sreskega načelnika za Maribor levi breg. Rajni je bil vzoren gospodar. Naj mu bo zemljica lahka! — Bliža se novo leto. Treba bo obnoviti naročnino za našega starega prijatelja »Slov. gospodarja«. Vsem čitateljem želi dopisnik srečen in vesel Božič in Novo leto, vsem naročnikom pa v novem letu vse najboljše!

Sv. Martin pri Vurbergu. Pred adventom smo imeli sv. misijon, ki so ga vodili čč. gg. misijonarji iz Celja. Duhovno so prenovili skoraj celo župnijo, za kar smo jim od srca hvaležni; hvaležni smo tudi našemu g. župniku za vso skrb, ki jo ima za dobrobit župljanov. — Preteklo jesen je bilo pri nas precej porok; kar 8 parov so oklicali eno nedeljo. Dal Bog vsem obilo sreče! — V Ciglencah je umrl dobri posestnik in kovač Anton Pihler. Rajni je bil za vse dobro vnet, naročnik naših listov. G. župnik mu je govoril lepe poslovilne besede. Počivaj v miru, dragi prijatelj!

Dornava pri Ptuj. Ni dolgo, odkar smo spremili k večnemu počitku Hanželič Lizo iz Dornave. Dne 8. decembra, na Marijin praznik, so se zopet oglasili zvonovi iz cerkvenih lin ter naznanjali tužno vest, da je za zmiraj preminul preblagi oče, veleposestnik Toplak Franc iz Dornove. Star je bil 93 let. Šel je za svojo ženo, katera ga je že zapustila pred šestimi leti. Bil je vzoren krščanski mož in tudi dolgoletni naročnik »Slovenskega gospodarja«. Velika množina znancev, prijateljev in sorodnikov ga je spremlila na njegovi zadnji poti. Ob odprtem grobu mu je govoril prisrčne poslovilne besede č. g. pater Pavel. Blagi rajni, naj ti bo zemljica lahka, sveti naj ti večna luč!

Ljutomer. »Slovenskega gospodarja« smo ta teden poslali nekaterim naslovom na ogled, v prepričanju, da ga bodo v prihodnjem letu naročili. »Slovenski gospodar« je naš najstarejši katoliški tednik za kmetско ljudstvo. Vse ti bo prinesel: politične novice od doma in iz sveta, zanimivosti, gospodarske članke in še povesti. Opozorjamo zlasti na roman »Krucia«, ki bo izhajal vse leto in se godi na Murskem polju, v okolici Ljutomera. Tudi iz Ljutomera bo prinašal stalne dopise. Naj bi ne bilo naše kmetске hiše, ki bi za zimske večere ne imeli »Slovenskega gospodarja«.

Polenšak pri Ptuj. Ostra zima in sneg sta tudi dopisnika »Slovenskega gospodarja« napodila za toplo peč, kjer je malo zadremal in poštudiral, kaj naj poroča v ta priljubljeni nam list. Najprvo se bo spomnil vseh »srečnih«, ki so to jesen smuknili v zakonski jarem. Po brhko dekle, tja k Sv. Marku, jo je mahnil Kranjc Ivan, zidar iz Lasigovec, ter pripeljal za gospodinjjo svojega doma Galun Apolonijo iz Prvenc. Naš novi šolski sluga Golob Ivan je poročil pridno dekle Micko Minihi, rodod iz bratske nam Hrvatske. Čez plot farne meje je pokukal in šel gospodarit na Rojhtovo posestvo v Rucmancih naš dolgoletni cerkveni zastavonoša Potočnik Anton iz Polenec. Vzel si je za družico v življenju vdovo Liziko Šulak. Bil je priden in delaven fant, vnet za vse dobro. Rad je pomagal pri vseh delih za lepoto in okras cerkve, kakor tudi pri postavitvah slavolokov ob raznih svečanih prilikah. Običajni telovski oltar občine Polenec je bil navadno vsako leto njegovo delo. V tem oziru ga bomo težko pogrešali. Tudi med naš cerkveni pevski zbor je vsekana vrzel. Omožila se je pevka in pridna članica Marijine družbe Veronika Vršič iz Polenec in odšla s

svojim možem Ignac Severjem, orožnikom, v daljne črnogorske kraje. Vsem tem novim parom želimo zvrhano mero sreče in blagoslova iz nebes! — V večnost so odšli trije: Koncem novembra so našli v hiši mrtvo Marijo Cvetko, zasebnico na Polenšaku, ki je umrla v starosti nad 60 let. Najbrž jo je zadela srčna kap. Dne 12. decembra smo pokopali Kovačec Lovrenca iz Hlaponec. Podlegel je hudi bolezni, želodčnemu raku, v starosti 57 let. Komaj se je zaprl ta grob, že se je odprl nov in svež, v katerega smo položili dne 16. t. m. telesne ostanke Muhič Jožefa, posestnika iz Lasigovec. Bil je pošten mož, stalni naročnik in čitatelj »Slovenskega gospodarja« in ob volitvah vedno v naših vrstah. Neozdravljiva nadiha ga je položila v rani grob v starosti 63 let. Vsem naj sveti večna luč! — Kaj pa ti, dragi »Slovenski gospodar«, ali boš mogel še prihajati v hiše, v katere si dosedaj? Upamo, da! In še več! Želeli bi- da bi dobil mesta v sleherni hišo naše župnije. No, kadar ne bomo več imeli, kot teh 32 dinarjev, ki jih damo za »Slovenskega gospodarja«, potem se gotovo ne bomo rešili s temi par dinarji gospodarskega poloma in vseobče denarne krize. Naš list obljublja polenskim naročnikom, da bo tudi prihodnje leto prinašal vesele in žalostne novice iz našega kraja in vas zato radostno vabi v svoj veliki krog poštenih naročnikov in čitateljev!

Sv. Barbara v Halozah. Poročila se je tukaj pred kratkim vrla mladenka, članica Marijine družbe, Marija Jerenec v Gradiščah, z vrlim mladeničem Mihaelom Rakuš; oba sta iz ugledne krščanske hiše. Naše pevke so njima zapele za zakonski stan primerno pesem. Ostale Marijine družbenice njima želimo mnogo sreče in blagoslova božjega! Gostije se je udeležil tudi g. Kosi in g. Franc Gnilšek, ki sta nabrala lepo svoto za šolsko kuhinjo, kakor tudi za gospodinjjski tečaj pri Sv. Barbari v Halozah. — Vina imamo še nekoliko, ki se ga prodava po 3—4 Din liter. Zimo imamo hudo, tako da težko zahajamo k zornicam, primanjkuje tople obleke. Ljudje umirajo na gosto, po dva mrliča naenkrat.

Mozirje. Čebelarška podružnica v Mozirju ima svoj drugi redni občni zbor v nedeljo dne 24. t. m., po jutranji sv. maši v cerkveni hiši v Mozirju.

Ljubečna pri Celju. Potihnilo je cviljenje samokolnic po naših jamah in tovarniške sirene na opekarnah gg. Sodina in Sveteca molčijo. Le dva nova tovorna avtomobila g. Sodina drčita neprestano po cesti, da spravita od nas grmade opeke, ki smo jo napravili poleti. Že prav, samo da bi nam še navozila denarja kak kup, katerega nam pač manjka, kakor vsem in povsod.

Šmarje pri Jelšah. Po strašno mokrem poletju in jeseni nas je objela zelo huda zima in zaveznil visok sneg. Na peči smo najrajši ali pa pri peči temu času primerna dela opravljamo ter se na božič pripravljamo. Srečni oni, ki imajo drv zadosti, pa močne čevlje in toplo obleko. — Novic imam mnogo, pa le par jih povem za božični večer. Znanega spretnega zidarja Maksa Veber je zadela srčna kap, ko se je z golašem krepčal; pokopali smo ga dne 1. decembra. K večnemu počitku smo na našem pokopališču položili tudi telesne ostanke artilerijskega narednika v Slov. Bistrici Josipa Pogorevc. — Za sreskega načelnika požarne brambe smo si izbrali g. Jožefa Drobne. — Gospa nesreča se je bila zglasila pri Voukovih na Bobovem in je pri podiranju dreves očetu glavo močno poškodovala ter sinu nogo nad kolenom zlomila; zdravita se doma. Vsi njuni

znanci in prijatelji jima želimo kmalu popolno okrevanje, dobri hiši pa, da se je vselej izogiblje nesreča. — Za božični večer so našim staršem in otrokom na prižnici naznanili veliko veselje, namreč sprejem nad 200 malih naših ljubljencev v Marijin vrtec. Se že vsi dobromisleči veselimo tega dogodka in težko pričakujemo popoldan letošnje četrte adventne nedelje. V miru božjem in svetem veselju zavživajmo božične praznike in prosimo Boga, da nam srečno in blagoslovljeno novo leto podari!

Velikikamen. Vendar dobimo že enkrat tako zaželjeno cesto Velikikamen—Senovo. Začetek dela takoj po novem letu, če ne bo prehude zime. Stvar je socialno zelo važna, ker bo prenehala brezposelnost, ki muči toliko delavcev na Senovem, Velikem kamnu in Mrčnih selih, ki bi radi delali in zaslužili. Ravno tako bodo zaslužili tudi vozniki-kmeti, da bodo lažje plačali zaostale davke in izlečili gospodarsko težke rane. Gospodarsko je to zelo važno, ker bodo lažje prišli pridelki na senovski trg med rudarje. Ne bo več treba živine mučiti čez hrib in dol po Lokovskem grabnu. Le eno nam je žal, za staro, dobro Šerbečovo gostilno, kjer smo bili vedno postreženi z najboljšim pristnim vinčekom. Ali bi se načrt nove ceste ne dal spremeniti?

Pišec. Tudi pri nas imamo snega na cente. Pa bi ga prodajali, pravi naš Fricl, če bi ga kdo kupil. Toda ostali Pišecani pravimo, da je ravno prav da smo dobili v adventnem času sneg, da bomo lažje izpolnili besede preroka Izaije, ki nam jih ravno te dni kliče v spomin spokorni pridigar Janez Krstnik: »Pripravite pot Gospodovo! Kar je krivo, naj bo ravno in kar je hrapavo, naj postane gladka pot...« Sicer pa snega menda tudi drugod ne manjka. Ali pustimo sneg! Povedati vam moram kaj važnejšega, g. urednik. Pred kratkim smo obhajali slovo. Od nas se je poslovil šolski upravitelj v Globokem g. Mikulič Oton s svojo sooprogo. Po službeni potrebi je moral biti premeščen v Koprivnik pri Kočevju. Je že take pod božjim solncem, da nastane za skrbnim in dobrim človekom vedno velika vrzel. In tečutimo vsi, ki smo g. Mikuliča in njegovo blago gospo Ido poznali. Zlasti je bilo šolski mladini težko slovo od g. upravitelja in njegove gospe. Ali bi ne bilo bolje, da bi g. Mikulič še ostal pri nas? Saj po njegovem in njegove gospe odhodu nam na isti šoli manjkata dve učni moči. Človek se včasih res zamisli v daljave in misli, misli, kako božji mlini meljejo počasi... Toda kljub slovesu ne pozabimo na Vas in Vašo gospo, g. upravitelj! Naše misli bodo pri Vama v daljnem kraju. In želimo Vama na novem mestu miru, sreče in blagoslova! Več ne potrebujete! — Za upravitelja na šolo v Globokem je bil nastavljen g. Medved Branko, dosedaj učitelj na šoli v Pišecah. In istočasno je bila tudi nastavljena za učiteljico v Globokem gđ. Cotič, ki je dosedaj službovala v Prekmurju v srezu Murska Sobota. — Naša Kmečka hranilnica in posojilnica se je preselila iz hiše gđ. Srabočan v novozgrajeno hišo ob Gasilskem domu. To je v hišo, kateri je bil skozi vse poletje naš Fricl za palirja. Na to opozarjamo vse, ki imajo s Hranilnico in posojilnico kaj opraviti. — Kriza, kriza, vpije svet! No, pri nas pa še nekako gre. Sedaj smo otvorili celo novo trgovino v hiši g. Zorčiča, mizarja, nasproti župnišču. Novi trgovec je g. Zorčič Viktor. Želimo mu veliko sreče in mnogo dobička! Tudi vino smo že skoraj vse prodali. Cena se suče od 3.50 do 5 Din za 1 liter. Ali naš Fricl le skimuje z glavo: Ko bi ga le še več bilo! Ob koncu pa že-

limo vam, g. urednik, kakor tudi vsem čitateljem vesele božične praznike in srečno novo leto! Bog živi!

Vojnik. V naši obširni župniji imamo 173 naročnikov »Slovenskega gospodarja«. Upamo, da se bo tem pridružilo v novem letu še lepo število novih in da bodo tudi vsi stari ostali zvesti. Saj je »Slovenski gospodar« list, ki je najbolj poceni.

Herne-Holzhausen, Nemčija. Že sedem let neprenehoma pobira smrt naše najboljše članice društva sv. Barbare. Leta 1927 je umrl 20-letni mladenič Matija Vozelj. Leta 1928 se je v rudniku smrtno ponesrečil Miha Salobir. L. 1929 je preminul Berns Jože. Leta 1930 se je smrtno ponesrečil I. predsednik našega društva Karol Pisanec. Leta 1931 je za večno zaspal oče prvega: Matija Vozelj. Leta 1932 smo izgubili Franca Ferjančiča, letos dne 15. novembra je preminul naš ustanovitelj in 1. predsednik društva sv. Barbare g. Ivan Boštjančič. Pokojnik je bil tudi odbornik centralnega odbora zveze Jugoslovanskih katoliških društev ter poverjenik slovenske pogrebne blagajne. Rodil se je leta 1882 v Št. Petru pod Sv. gorami. Zapušča 75letno mater ter v domovini že vpokojenega brata železničarja in tri sestre. Služil je v 87. pešpolku ter se je takoj v začetku udeležil svetovne vojne. Leta 1915 mu je umrla žena Marija ter mu zapustila tri hčerke od 3 do 6 let stare. Ves bolan in potrpet se je leta 1918 vrnil iz svetovne vojne ter moral sam vzeti tudi gospodinjstvo v svoje roke. V težkem rudarskem poklicu in boju za vsakdanji kruh je vzgojil hčerke v krščanskem in narodnem duhu. Kako je bil pokojnik priljubljen, je pokazal njegov pogreb, kakoršnega še nismo tukaj videli. Pet društev se ga je udeležilo z zastavami ter godbo na čelu. Pogreba se je udeležilo tudi zastopstvo kr. konzulata iz Düsseldorfa. G. Maksimilijan Goričar, izseljeniški komisar, se je s prisrčnimi besedami ob odprtem grobu poslovil od njega v imenu mile domovine, ter orisal njegovo narodno in krščansko življenje ter ga postavil za zgled nam in njegovim hčerkam. V imenu pogrebne blagajne je govoril g. Koncilija. V imenu nemške krščanske in kulturne organizacije je govoril predsednik iste. Ko so se zastave sklonile, je zaigrala godba »Imel sem tovariša«. V hiši žalosti je govoril g. Bolha, predsednik jugoslovanskih delavskih društev. Društvo sv. Barbare v Hernah-Holzhausenu se iskreno zahvaljuje vsem udeležencem, kakor tudi sorodnikom in hčere za poklon cvetja, vsem gg. govornikom, kakor tudi društvom Jugoslov. katoliške zveze. Enako tudi onim, ki so pisмено izrazili svoje sožalje. Globoko sožalje izreka tudi predsednik Zveze hčerkam, sorodnikom ter vsem znancem, kajti tudi on je imel v pokojniku vestnega moža, prešinjene krščanskega in narodnega prepričanja. Vsem čitateljem tega dopisa ga priporočamo v pobožno molitev! Naj mu bo tuja zemlja lahka! Počivaj v miru, nepozabljeni Ivan! — Zveza jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji. Ivan Lindič, predsednik.

Homburg-Hochheide, Nemčija. V ožjem krogu smo praznovali na lep način narodni praznik in izseljeniško nedeljo združeno z veselico sv. Barbare dne 3. t. m. G. izseljeniški komisar Maks Goričar je imel krasen govor v cerkvi. Pobožnosti so se udeležili tudi vsi gg. zastopniki kr. konzulata v Düsseldorfu. Zgodovinsko sliko je nam podal g. generalni konzul Pantič, v slovenskem jeziku pa g. konzul dr. Vladimir Rybar, za tem je povzel besedo g. konzul Živodinovič, g. izseljeniški komisar je opisal, kako stara je že zgodovina Slovanov.

Za lep uspeh je poskrbel predsednik društva sv. Barbare g. Franjo Vabič s svojim plemenitim nastopom. Nobeno oko ni ostalo suho, ko je prišla vest, da je naš priljubljeni g. K. dr. Rybar premeščen.

Meers-Meerbeck, Nemčija. Srečne in vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem čitateljem »Slovenskega gospodarja« Zveza jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji.

Prokletstvo.

Angleška kraljica Elizabeta (1558 do 1603) se je naveličala svojega ljubimca, grofa Roberta Ešeškega. Da bi se ga znebila, ga je poslala kot namestnika kraljice iz protestantske Anglije v katoliško Irsko. Grof je dobro znal, za kaj da gre pri tem imenovanju in se je počutil v dostojanstvu kraljičinega namestnika na Irskem skrajno nesrečnega. Irci niso bili tedaj klečeplazneži, s katerimi bi se bil namestnik lahko poigračkal. Stoletna stiskanja od strani Anglije so jih napravila neizprosne. Ko so Irci uvideli, da jim grof ne more usiliti svoje volje in da bi se rad preselel nazaj v London, so se hoteli otresti neznoznega angleškega jarma.

Prišlo je do irskega upora. Istočasno so izbruhnile v namestnikovi armadi kužne bolezni. Grof Ešeški je moral ostati s četami v prestolici Irske, v Dublinu. Njega je bolj brigala zapravljenost naklonjenost kraljice nego vojna. Njegovo hrepenenje je bil London. »Pokličite me nazaj v London!« je odmeval klic iz njegovih pisem na kraljico Elizabeto. »Zatri vstajo med Irci«, se je glasil odgovor.

Namestnik se je lotil vojne z mešanimi občutki. Njegova armada je bila oslabiljena vsled kužnih bolezni, njegova volja do zmage pod — ničlo! Manjši boji z vstaškimi Irci so samo zdesetkovali čete in so mu vrgli le par ujetnikov.

Med ujetimi Irci je bil tudi mlad kolovodja vstašev, ki se je imenoval Kishogue. Navdušen za svojo domovino se je podal na boj za svobodo. Pripravljen je bil: dati za osvoboditev Irske svoje življenje. Misli je pač na smrt v bitki in ne na konec, kakoršnega mu je pripravil g. namestnik. Srdit radi neuspehov nad puntarskimi Irci je obsodil odličnega ujetnika na smrt na vešalih.

Obsojeni je proklel grofa, ko je zvedel za obsodbo. Vrv, kazen za morilce, tatove ter goljufe, zanj, ki se je vendar boril za svobodo domovine! Ves Dublin je bil skrajno razburjen radi zločinsko nečastne obsodbe. Angleži bi bili vendar lahko obsodili navdušenega mladca na častno smrt! Uporniki so poslali k namestniku posredovalce, ki so prosili za življenje ujetnika. Grof je bil nedostopen vsaki prošnji.

Konečno so peljali Angleži obsojenca proti vislicam, ki so bile postavljene precej daleč zunaj mesta. Solnce je pripekalo, ko so gnali vojaki na konjerskem vozu obsojenca na morišče.

Krčmarici, koje hiša je stala ob cesti, se je smilil obsojeni mladenič. Pri pogledu na mimo idoče krvnike je zaklicala: »Stojte!« Voz z na smrt obsojeno žrtvijo je obstal. Čez par trenutkov je pristopila gostilničarka k obso-

To je najboljšje

kar sem doslej preizkusil. Nekaj kapljic pravega Fellerjevega Elsa-fluida zadošča, pa boš tudi Ti tako govoril! Imaš li bolečine v obrazu, po vsem telesu? Te li muči glavobol, zobobol, trganje? Želiš li najboljše za nego zob, kože, glave?

Morda si preveč občutljiv za hladen zrak? **Rabi Elsa-fluid!** Fellerjev pravi Elsa-fluid je vsakdar izdatnejši, močnejši in boljšega učinka kot francosko žganje. Fellerjev Elsa-fluid se dobiva v lekarnah in zadevnih trgovinah po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavitek (9 poskusnih ali 6

dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 58 Din, štirje taki zavoji za samo 173 Din pri lekarnarju Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsattrg 341 (Savska banovina).

Odobr. od Min. soc. pol. i nar. zdr. Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

Zapomnite! Elsa-fluid ostane Elsa-fluid!

1117

jencu z vrčem vina in ga je pozvala: »Pij!« Mladi Irec je odkimal z glavo in odgovoril: »Ne, ne, glejte, da bo z menoj naglo pri kraju. Mar se li naj poživim s pijačo, da mi bo slovo od življenja še težavnejše? Naprej, le naprej!« — Vsa žalostna je povsila krčmarica glavo, konjederski voz je odropotal dalje po cesti.

Krvnik je opravil svoj posel z vso naglico. Preteklo je komaj par minut in mladi borec je bil — mrtev.

Pozneje je obžaloval rabelj svojo pre-naglenost. Proti morišču je prijezdil v galopu jezdec z belim listom v roki in vpil: »Odrežite ga! Tako je povelje namestnika!«

Krvnik je izvlekel bodalo in prerezal vrv. Obešenec je padel namestnikove-mu odposlancu v naročje. Pomilostitev mu ni več koristila, bil je že mrtev! Zakaj neki je odklonil zadnje požirke vina, s katerimi bi si bil otel mlado življenje?

Kmalu za tem je zvedel namestnik, da je padel pri kraljici v še večjo nemilost. Hotel je skleniti z Irci premirje, a ti so zahtevali kot glavni pogoj ujetnikovo prostost, a je bil še obešen.

Prokletsvo obešenega je spremljalo namestnika na Angleško. Dve leti za tem je padla tudi njegova glava pod rabljevim mečem.

»Kishoquejevo prokletstvo te bo zadelo!« še kličejo danes Irci vsakemu, ki odkloni povabilo na pijačo.

Poslednje vesti.

Za naša dekleta. Na izrecno prošnjo iz deklških vrst na deželi, se bodo vršile tudi v Mariboru zaprte duhovne vaje za kmečka dekleta v samostanu čč. šolskih sester pod vodstvom č. misijonarja iz družbe Jezusove. Začetek v sredo dne 27. decembra, ob štirih pop., zaključek dne 31. decembra v jutro. Prenočišče in hrana istotam proti odškodnini dnevnih 10 Din, ali v živilih za isto svoto. Udeleženske naj si prinesejo od doma kruh, rjuho in obri-sače. Povabljeni so predvsem prednice in odbornice Marijinih družb in deklških zvez, in neveste, ki hočejo v predpustu k poroki. Vsaka naj prineses tudi potrdilo oziroma priporočilo od svojega družinskega voditelja. Po mogočnosti prosimo tudi, naj se čimprej prijavijo udeleženske potom dopisnice na naslov: Č. s. Ambrozija, prednica, Maribor, samostan šolskih sester, Strossmajerjeva ulica. Dekleta, ki zaradi oddaljenosti ne morejo ne v Domžale, ne v Celje, naj ne zamudijo lepe prilike, ki se jim nudi na pragu Novega leta! — Osrednje vodstvo Marijinih družb v Mariboru.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Vprizoričev božičnega misterija »Gobavi vitez« ne bo samo na Štefanovo, kakor poročamo med društvenimi vestmi, ampak že tudi na sveti večer ob 20. uri.

Sv. Anton v Slov. goricah. Zapustil nas je za dalje časa odlični nacionalni delavec Franc

Čeh (Macun). V novem položaju mu želimo obilo sreče in uspehov!

Sv. Anton v Slov. goricah. »Črni križ« pri Hrastovcu igrajo Antonjevcani v cerkveni dvorani na Silvestrovo v nedeljo dne 31. t. m. ob 15. uri. To je naša zgodovina, ki je vtisnila pečat tudi našemu življenju. In koga bi to ne zanimalo! Na svidenje pri igri!

Sv. Vid pri Ptuj. Tukajšnje Katoliško prosvetno društvo je imelo v nedeljo dne 3. t. m. svoj redni letni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen g. župnik p. Gabriel Levč, za podpredsednika Majhen Anton, za tajnika Štefan Fridauer, za blagajnika Purg Avgust, za knjižničarja Alt Ivan, gospodar je Krajnc Ivan, društveni sluga Ivančič Anton. Za odbornike so izvoljeni: Vavpotič Ivanka in Brglez Ivan, za zaupnike Klajnšek Matevž, Cestnik Martin, Skok Jože, Vavpotič Fric, Vidovič Jurij, Vavpotič Jožef in Krajnc Ivan.

Remšnik. Predbožični čas je nasul zvrhano mero snega na planine in v globeli. Tudi naša severna meja je vsa bela. Steze in ceste so zagrajene z zameti. A nišo bili ovira onim, ki so prihajali v nedeljo dne 17. t. m., v remšniško šolo, da prisostvujejo lepo uspeli proslavi kraljevega rojstnega dneva in prisrčni božičnici, ki so jo priredili učenci narodne šole na Remšniku. Obilna udeležba ob tako slabem vremenu je dokazala, da se tudi severna meja zaveda narodno in kulturno.

Konjice. Prav lepo smo obhajali praznik Brezmadežne. Popoldne nam je naša mladina preskrbela par prijetnih uric in sicer z akademijo. — Dne 10. t. m. smo izvršili velevažno delo: Ustanovili smo, oziroma izvolili odbore Katoliške akcije za vse stanove. Ob tej priliki nas je posetil tajnik škof. odbora KA g. Kolenc Franc iz Maribora. kateri nam je orisal važen pomen apostolskega dela. Naš dušni voditelj g. arhidiakon Tovornik nam je razložil še druge podrobnosti. Delovati moramo tako dolgo, dokler ne bo zadnji župljan deležen sadov KA. — Marijinega vrtca se je dne 5. dec. spomnil tudi sv. Miklavž, povabil jih je v Društveni dom ter jih obdaroval.

Sladkagora. Nedavno smo spremili k zadnjemu počitku Terezijo Kocijan, vdovljeno Rokavec. Pokojnica je bila znana širši javnosti, saj je Rokavčeva hiša stara gostilna. Pokojna je bila prav po vzgledu svetopisemske modre žene. Tiho in neumorno je delala za svojo družino in pozabljala čisto na sebe. Umrla je v 37. letu starosti. Poslovil se je od nje g. župnik ob odprtém grobu. Zapušča 4 nedoletne otroke. Njeno priljubljenost je pokazalo veliko število ljudi, ki se je navzlic neugodnemu vremenu zbralo k njenemu pogrebu. Naj v miru počiva!

Sv. Rupert nad Laškim. Na Marijin praznik dne 8. t. m. je v Sv. Petru umrla dobra Vrhosča, vdova Neža Vrbovšek, v visoki starosti 78 let. Imela je strašno bolezen, raka v obrazu, in trpela več let nepopisne muke. Bila je vrla slovenska, krščanska mati in gospodinja. Na njeni sedmini so pogrebci zbrali svoto 105 Din za dijaško semenišče v Mariboru. Vrla mati, počivaj v miru!

Več kot 100 bolnikov je preskusilo Fitonin, eno najboljših naših zdravil, pri svežih ranah, ozeblinah, akutnih in kroničnih zapaljenjih,

gnojnih procesov, in pišejo, da bodo od sedaj vedno uporabljali to odlično domače zdravilo. Tuba Fitonina stane 20 Din v apotekah.

Suhe hrastove doge v dolgosti 1.60 m kupi takoj sodar Ramšak, Maribor, Meljska cesta šte. 10. 1264

Podpisani Alojz Amon, železniški uradnik v p. v Vuzenici, izjavljam, da so vse žaljive govorice, katere sem raznašal o gospodu Franu Tavčarju, lesnem trgovcu in industrijalcu v Vuzenici, neresnične in da nisem imel za to zadevne neresnične trditve nobene podlage. Jaz preklicujem tozadevne trditve in globoko obžalujem, da sem s temi neresničnimi trditvami in raznimi psovki g. Franja Tavčarja žalil na njegovi časti. Zahvaljujem se g. Tavčarju, da je vsled tega obžalovanja in vsled prošnje za odpuščanje, kakor tudi vsled tega, da plačam za reveže vuzeniške občine in vse stroške, od svoje tožbe odstopil. — Vuzenica, dne 16. decembra 1933. — Amon Alojz. 1265

Avio, lahkotovoren, poceni na prodaj, eventualno proti hranilni knjižnici. Davorin Tombah, Maribor, Zrinjskega trg 6. 1266

Vzamem v najem malo posestvo proti gotovini. Cenjene ponudbe na: A. Kikl, Mariborska c. št. 4, pošta Sv. Lenart v Slov. gor. 1265

Prodajam posestvo z novim poslopjem poceni. Vzamem tudi hranilno knjižico. Škreblin Štefan, Brezula 32, Rače. 1248

Kupim hišo in 2 orala zemlje blizu cerkve in postaje na prometnem kraju lesa. Plača se z hranilno knjižico Ljudske posojilnice Celje, nekaj tudi gotovine. Ponudbe na upravo lista. 1258

CIKORIA FAVORIT

NAŠ PRIZNANO IZVRSTNI IN ČISTO DOMAČI IZDELEK.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem spopolnil

zalogo krst

(mrtvaških rakev) ter se dobijo vse vrste istih kakor tudi vse potrebščine po znižani ceni pri

Alojzij Munda

mizarstvo v Mariboru

nasproti Magdalenke cerkve, Taborska 2. 1

Modne liste,

liste za ročna dela vseh vrst, kupujte in naročajte v knjigarnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru: Koroška cesta 5 — Aleksandrova cesta 6 — Kralja Petra trg 4.

Spomnimo Vas na to, kar ste gotovo že slišali:

»Karo čevlji so najboljši.«

Privoščite tudi Vašim nogam enkrat dobro in zdravo obutev. Priporočamo se:

1118 Karo, Maribor, Gosposka 13.

Dobro toplo zimsko blago

kupite poceni pri
manufakturni veletrgovini

Franc Dobovičnik, Celje,
Gosposka ulica 15.

Močno flanelo za perilo od Din 7.— naprej
Barchente za obleke od Din 9.50 naprej
Berlinski robci za ogrniti od Din 80.— naprej
Sukno črno in modro
(za Überjackne) od Din 45.— naprej
Sukno za obleke in kostume od Din 28.— naprej
Debelo sukno za površnike po najnižji ceni.
Zimsko perilo za moške, ženske in otroke po neverjetno nizki ceni!

Ženini in neveste!

Ste vabljeni, da nakupite vse potrebščine, ki jih rabite za bodoči stan, edinole pri meni, ker le takrat bode vse srečno, če bo gnezdo prijetno.

Zakaj je ravno pri tčrki Dobovičnik, Celje, tako poceni?

Ker se zadovolji z najmanjšim zaslužkom.

Ker nima velikih režijskih stroškov.

Ker se trgovina nahaja v lastni hiši in ne plačuje najemnine.

Ker je trgovina v stranski Gosposki ulici, mora ceneje prodajati, da z nizko ceno stranko privabi!

Ker ima lastno tovarno za odeje »Koutre«.

Ker ima lastno tovarno za izdelovanje perila.

Ker ima velik promet in vsled tega vedno sveže blago.

Nizke cene! Prosti ogled vseh zalog! Vljudna postrežba! Vam jamči za dober nakup veletrgovina

Franc Dobovičnik, Celje

I. Ratej Sl. Bistrica

Kupuje vsakovrstne kože od divjačine, kakor veвериče, dihurjeve, lisičje, kunine i. t. d. i. t. d.

Žični vložki

kom. po Din 100.—

Žični vložki iz izvanredne trde žice kom. po Din 150.—

Afrik madrace 3 delne Din 250.—

Pri naročilu se prosi natančna notranja mera postelje. 364

„WEKA“ MARIBOR
Aleksandrova cesta 15.

Inserirajte!

Sukno, svilo, platno

itd., kupite poceni v

TRPINOVEM BAZARJU, MARIBOR,
Vetrinjska ulica 15. 1138

Okras za rakve

tapete in tančice najugodnejše v galanterijski trgovini 1185

DRAGO ROSINA, MARIBOR, Vetrinjska 26.

Trgovci in obrtniki!

Novoletno reklamo stenskih koledarjev z bleki vam najugodnejše natisne

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

kjer imate tudi veliko izbiro. Ne odlašajte z naročili, da jih boste pravočasno imeli!

„FITONIN“

preizkušeno zdravilo za rane, kraste, lišaj, ture ter noiranje kožne bolezni, opekline, raničve, oparivve, odprte ozeblvine itd. itd.

Vsem onim, ki trpe na teh ranah, služi »Fitonin« kot izredno sredstvo, ker je dokazano in potrjeno po naših zdravnikih in zdravstvenih institucijah, da zanesljiv in naglo celi tudi najstarejše kronične rane. »Fitonin« odpravlja oteklino in neprijeten duh rane in že v začetku zdravljenja ublažuje

bolečine. Bil so slučaji, ko so bile take rane stare nad 20 let, z uporabo »Fitonina« so se pa zacelile pred potekom meseca. »Fitonin« priporočajo tudi pri ranitvah, poškodbah, opeklinah, oparitvah, ker preprečuje infekcijo, ustavlja krvavitev in zelo naglo zaceljuje rane.

„Fitonin“ se dobiva v lekarnah, s. sklenica 250 gr. a Din 20.—, velika steklenica 1000 gr. za Din 80.—. Ako bi ga kje slučajno ne imeli, naj se naroči pri „Fiton“ dr. z o. j. prometni oddelek, Zagreb, poštni predal 78. Ako se naroča po povzetju 2 mali ali 1 velika steklenica (manj se ne pošlje) tedaj znaša poštnina Din 10.—, ako pa se denar pošlje naprej na „Fiton“ dr. z o. j. poštni čekovni račun št. 37.757 v Zagrebu, se prihrani S TEM VSAK POŠTNI STROŠEK.

Zastonj se pošlje poučna knjižica št. 18., vsakomur, ki jo zahteva!

Dovolj. po ministr. pod S. br. 611. 21. IV. 1933.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

Svinjske kože kupuje ko najboljših cenah Hugo Stark, Maribor, Koroška cesta 6. 1250

Kupim majhno posestvo z solnčno lego med Celjem in Sv. Jurijem. Ponudbe na: Kupec, Vojnik št. 13. 1254

Svinjske kože plačuje letos najboljšo trgovino F. Steinbauer, Kapela. 1249

Kože vseh vrst divjačine kupujem. P. Semko, krznar, barvanje in strojenje kožuhovine, Maribor, Gosposka ulica 37. 1136

Naše cene vam priporočajo obisk naših trgovin. **Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer.** Nakup jajc, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. Stalna zamenjava bučnic in solnic. 924

Iščem starejšega viničarja brez otrok. Naslov v upravi lista. 1230

Zimsko blago za obleke kupite najcenejše pri Srečko Pihlarju, Maribor, Gosposka 5. 1141

Mrtvaške rakve, priproste do najfinejše, se dobijo po najnižji ceni v Spodnji Polskavi pri mizarju Ingoliču. 1256

Dekla se sprejme v župnišče, vajena vsega kmetijskega dela, zlasti molže. Naslov v upravi lista. 1260

Sprejem ključavničarskega vajenca z Novim letom. Sprejmejo se samo resni reflektanti, ki se ne bojijo napornega dela. Naslov v upravi lista. 1261

~~~~~

Inserirajte!

~~~~~

Zopet znižane cene!

Dobre točne ure za malo denarja pri trdki Trgovski dom — Stermecki. Nikel anker-remontoar Din 40.—, ista ura lepo gravirana Din 58.—, tula-posrebre-na lepo gravirana Din 130.—, zapestna Din 96.—, navadna budilka Din 39.—, 60.—, 80.—, žepna budilka Din 180.—, navadna stenska ura Din 55.—, stenska ura s kukavico Din 216.—. Po znižanih cenah tudi velika izbira verižic, obeskov, prstanov in druge zlatnine.

Trgovski dom

Stermecki

Tovarna perila in oblek.
Celje št. 24.

Zahtevajte novi, veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami, kateri je pravkar izšel, ter ga dobite brezplačno. Kar ne ugaja, se zamenja ali pa vrne denar.

O Božiču bomo vsi brali zabavno povest:

DON KIHOT IZ MANCE

ki jo je spisal Pavle Flerč.

Povest je ilustrirana, obsega 160 strani in stane samo do konca tega leta po D 12.— broš. in Din 20.— vezana. V novem letu ji zvišamo ceno! — Naroča se pri

TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU

Mala oznanila.

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda D 120. Najmanjša cena za oglas je 8 D. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znakah. — Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za 2 Din za odgovor.

Upravništvo.

Za živinorejce neobhodno potrebno Težakovo olje za živino se dobi samo pri trdki M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13. — V ročkah od 5 kg za 100 Din po ročki s plačano poštnino. 1215

Svinjske kože kupuje vedno po najvišji ceni trg. F. Senčar, M. Nedelja in Ljutomer. 1221

OGLASI

v »Slov. gospodarju« imajo najboljši uspeh!

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

želi svojim cenjenim odjemalcem ter se priporoča za obilen obisk: 1253

Fr. Erbus, Ptuj, Ormožka cesta, trgovina z mešanim blagom in dež. pridelki, nakup jajc.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

želi svojim cenjenim odjemalcem ter se priporoča za obilen obisk: 1252

Anton Brenčič, Ptuj, trgovina z železnino.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto 1934!

voščim vsem odjemalcem

Drago Kopic

trgovina z živili in zamenjava žita 1257
Maribor, Aleksandrova cesta 77.

Vesele božične praznike

želi vsem odjemalcem

Pauko Franc, Rozje

trgovec 1259

Ne zamudite ugodnosti! — Znižane cene pri vsem zimskem blagu.

Vse železniške karte dobite po originalnih cenah brez vsakega pribitka pri 1255

PUTNIKU

Maribor, Aleksandrova c. 35

Koncesijonirana menjalnica. Telefon int. 21—22.
Oficijelni potovalni biro.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoš-
tarska hranilnica.

568

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Kar za Božič potrebujete, kupujte poceni!

Jaslice.

V vsaki krščanski hiši imajo za Božič jaslice. Že narejene, iz papirja ali lesa, okusno izdelane, kakor tudi na polah za izrezavanje, samo ovčke, posamezne kpe itd. so v veliki izbiri na zalogi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Božični nakit.

Kdor le more, poleg jaslic napravi tudi božično drevesce. Okraske za božično drevesce, lasce, sneg, girlande, svečice, čudežne svečice, papir za ovijanje sladkorčkov itd., vse dobite pri nas!

Papirne rože.

Po zimi pa rožice ne cveto, zato jih napravljamo iz papirja, ki ga kupujemo v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila, posebno poceni svileni papir, krep-papir, listje, žice, slikani papir.

Pozdravi in darila.

Prav je, da pošljete za Božič pozdrave in da darujete domačim in znancem razna darila. Vse potrebno kot: razglednice, božične in novoletne, pisemske mape in kasete, albume, spominske knjige, pisalne garniture, povestne, znanstvene in nabožne knjige, kipe, slike, vse, kar pač želi kdo darovati, naj kupi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Poceni kupujete, kar je splošno znano v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru,

Koroška c.5, Aleksandr.c.6, Kr. Petra trg 4

Vesele božične praznike in srečno Novo leto 1934

1241

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in se nadalje priporoča

FRAN STRUPL, Celje, Kralja Petra cesta
veletrgovina s steklom in porcelanom.

Domača elektrotrgovina Karl Florjančič

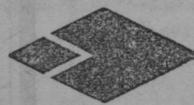
Glavni trg 23 Maribor Glavni trg 23
(na velikem sadnem trgu)

nudi svojo veliko zalogo

žarnic, svetilk, elektromaterijala itd. po zelo nizkih cenah. — Zadruga in trgovci imajo pri večjem odjemu popust. 1126

Stanovanjska oprema Karel Preis

Maribor, Gosposka ulica 36

1232

preproge, linoleji, zavese, blago za zavese, blago za pohištvo, odeje, prevleke za postelje, posteljno perje in gosje perje, tapetništvo, železno pohištvo in iz medi.

Znižane cene.

Ceniki se pošiljajo brezplačno.

Želim vsem mojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in zastopnikom **vesele božične praznike**, ravno tako tudi želim prav **veselo, srečno in dobro novo leto 1934** in se Vam za naprej priporočam z odličnim spoštovanjem 1263
IVAN HAJNY, MARIBOR, Zrinjskega trg 6 II.

Širite „Slov. gospodarja“!

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Sprejema hranilne vloge in jih
.. .. obrestnje najboljše.
Denar je pri njej naložen po-
.. .. polnoma varno.

Za hranilne vloge jamči poleg re-
zerv in hiš nad 5000 članov-po-
sesnikov z vsem svojim pre-
.. .. moženjem!

Za Božič

Priloga „Slovenskega gospodarja“

Januš Golec:

Moč sv. noči.

Je tako na tem ljubem svetu, da rodi v kmečkem življenju starostna trma mnogo gorja, še več pa mladostna domišljavost ter neubogljivost.

Pri Pučkovih v Dobravi je klepal stari vdovec Lukuš preko 60 let in še vedno ni hotel dati iz rok gospodarskih vajeti sinu edincu, ker tri hčere je že bil davno omožil. Stari je zahteval, da naj mu bo snaha Pelujnskeva Nežika, sin Janža je tiščal za Brinjarjevo Ciliko. Ni se upognila mladostna neubogljivost, prodrla je starčeva trma. Ženila sta iz jeze ter kljubosti stari in mladi Pučko. Eden kot vdovec na svoj grunt; drugi v koč, saj Brinjar ni mogel odstopiti pri kopici osmero otrok več nego razkuštrano streho. Oba sta trdila, da gre za ljubezen; v resnici je šlo za obojestransko trmo.

Stari Lukuš se je pomlajal vidno pri mladi drugi ženki; Janžeta je spodjedalo garanje za vsakdanji kruh, pri obilnem delu celo pomanjkanje in k celotnemu zlu se je še pridružilo neprestano sovraštvo do četa, ki mu je izmaknil nalašč izpred ust zanj pripravljeno — polno skledo.

V oni, danes tolikanj hvalisani predvojni dobi, je bila tudi trda za kruh in cvenk v žepu. Kočarji in dninarji so gledali preko mej rajne Avstrije, da bi si odščipnili kje tamkaj s krvavimi žulji in s stradajočim štedenjem večjo drobtino kruha zase in družino. Krepijše delovne moči so silile v rudokope v Nemčijo, preko morja v Združene ameriške države ter v Argentino. Pravi družinski očetje so si pritrgovali v tujini od ust, da so podprli domače bajte s par desetaki; lahkomišelna vretena so potila v nemški rudniški jami krvavi pot, doma pa popivala iz namišljene baharije na dober zaslužek in pitala ženo ter deco z batino!

Pučkov Janža je sprevidel pod raztepenim krovom, katerega mu je podaril siromašni tast, da si ne bo ohladil njegov stari pet pri mladi ženi in zvrhani skledi še bogznaj kedaj. Mogoče bo celo zapustil po smrti v starostni zaslepljenosti vse ženi, ki mu streže in bo porinil njega za zmiraj ob stran s kako malenkostjo.

Videl je iz Vestfalske se vrnule dobre ter slabe. Oboji so trdili, da je med Nemci boljši in tečnejši zaslužek nego doma. Še on je povezal culo in se je odpeljal s trebihom za kruhom, da bi jezil starega in vsaj pokrpal svojo kočuro.

Zatonilo je k božji »gnadi« nekaj let. Janža je postal rudar na Prajzerskem, kakor so tedaj nazivali glavne nemške premogovnike. Vračal se je po parkrat na leto in se je res poznalo na njegovi bajti ter družini, da niso zastonj njegove podzemeljske muke in srage.

Starega Pučka je bičala v sinovi odsotnosti pošteno usoda telesnega pešanja in na starost — mlade žene. Resni sosedi so mu nosili na nos, da to, kar zapravlja njegova ljuba Julka z mlajšimi, bi lahko lajšalo življensko breme Janžetu, ki ni zapravljevec, a ga le tepejo po petah ljudska vrata. Resni prepri med starikavim panjem in mladostno lahkoživko so bili pri Pučkovih prav pogosto v gostih. Ta trma — trma, ki se zarije v priletnega človeka z vsemi močmi, ni dopustila Lukušu, da bi bil zapodil od hiše vlačugo in poklical na dom edinca, za kojega dobrobit sta se pehala on in njegova blaga prva žena do starosti. Da, da, ko bi se mu bil približal Janža ob priliki kakega povratka iz tujine z lepo besedo, bi bilo že vse sinovo in stari samo prevžitkar. A lepa beseda je tolikokrat konj, kar bi ne smelo biti in tako je bilo žalibog pri obeh Pučkih. Stari je naravnost hrepenel po sinu; sin je sovražil vedno bolj očeta in bi bil strosil dušo iz njega, da sta se sestala kje na samoti!

V očigled prevelikemu navalu delavskih moči iz vseh mogočih krajev je pričel tudi nemški kapital striči ter krčiti rudarjem mezde. Če si tudi vlekel liki nema živina, si jedva prikoparil za prehrano ter obleko, s pošiljkami na dom je bilo pri kraju. Janža se je uveril, da mu ne bo rodila tujina grunta in bo ostal celo življenje kajšler ter dninar po krivdi in trmi lastnega očeta! Sin pri najboljših letih krvave žulje in od rudarskega dela upognjen hrbet; oče v visokih letih na dobičkanosni posesti z lahkomišno ženščino, ki je v pohujšanje celi župniji! Ob takem ter podobnem razglabljanju je prisegel Janža, da bo napravil konec neznosnemu stanju!

Vrnil se je na božični post v temi in neopaženo. Staremu je nameraval podkuriti za Božič, da ga bo pomnil preko praga smrti. Družina in domačini ga domnevajo na tujem. Baš to noč je najugodnejša prilika, da se osveti stari grči, katero bo razbila samo — smrt!

Skril se je v občinsko parmo na gmajni, odkoder je lepo videl na dom. Še enkrat je vse dobro pretuhtal, na katero streho bo posadil starcu rdečega petelina in kod se bo odplazil, ko bo cela fara pri polnočnici. Celotni maščevalni načrt je imel napeljan kot na žnori, za katero je bilo treba samo potegniti po

odbitju ure samote in tišine na — sveto noč.

— — —

Polnočni zvon iz temnih lin, koliko svetega miru, sprave ter pretresljive miline je vsako leto v tvojem glasu!

Kar pretreslo je Janžeta po vsem telesu v občinski parmi na gmajni, ko se je oglašalo prvo vabilo iz farnega zvonika k polnočni službi božji. Koj prvi udarci bronastega pozdrava so razrinili po njegovi duši pohlep po maščevalnosti in so mu priklenkali v spomin srečne — mladostne božiče. On — Pučkov edinec je sestavljal na sveti večer v kot jaslice, oče mu je dal s peči navodila in mati je imela opravka z ženskami v kuhinji. Jaslice gotove ter v lučkah, rožni venec odmoljen, vsi so brzeli presrečnih lic k polnočnici. Doma sta ostala za varuha stara dekla ter hlapec. Prelepi, da najlepši božični — mladostni spomini, rajali so eden za drugim v Janžetovem srcu in so izpolnili s svojim nedolžnim plesom celo uro — . V spomine na presrečno božično noč na kmetih je zaklenkal še enkrat v Janžetovo dušo farni zvon in mu šepetal tako milo: Pridi tudi danes, saj božična noč ni samo za mladino, tudi za odrasle in celo za sajaste duše s peklenško zlobnimi nakanami!

Rudar Pučkov Janža se sam ni prav zavedel, zakaj, kedaj in kako je kar naenkrat ostavil samotno občinsko parmo na gmajni. Stopil je v do zadnje lučice razsvetljeni hram božji, krenil brez pomisleka proti očetovemu sedežu, ki je bil prazen ter kakor nalašč pripravljen zanj. Cela cerkev — njegovi sorojaki in tovariši je zapela domače, nepopisno globoko segajoče — slovenske o tih ter blaženi oči, o anškem petju po širjavi in o rojstvu Deteta, ki je priklicalo zopet na svet božjo slavo in nebeški mir dobrovoljnim ljudem...

Janža je poslušal, požiral domačo pesem, pel sam in bil pri polnočni službi božji s pobožnim srcem, kakor že nekaj let ne!

Tudi po polnočnici je še prepevala cerkev in naravnost prestrašil se je Janža, ko ga je pocuknil cerkovnik za rokav in mu namignil h g. župniku v žagred.

S starim gospodom sta si segla v roke kot učitelj in učenec. Zvedel je iz njegovih ust, da je z očetom pri kraju. Župnik mu je pisal pred dnevi v Nemčijo, da je popravil stari Lukuš črno na belem, kolikor je zagrešil nad sinom. Izrečna očetova želja je, da še

vidi edinca pred spokorjenim zaključkom življenja.

Mladega Pučka je zgrešilo duhovnikovo pisanje, prišel je sam in po kaj — — —?

S fajmošтром je stopil v župnišče, kjer je čul, kako je očetova zadnja volja, da postane on gospodar na Pučkovi in ga blagoslavlja oče v duhu, če ga ne bo mogel osebno — — —

Debele solze kesanja, hvaležnosti, očitkov in trdih sklepov poboljšanja so trkljale po od večletnega sovraštva razbrzdanem Janžetovem obrazu, ko je čital g. župnik oporoko. Gospod je spravil po prečitaniu testament sprave med očetom in sinom. Opozoril ga je še, da bo najlepše zanj in spodbudno za celo župnijo, če bo spremljal on kot sin koj po zgodnji sv. maši župnika s sv. popotnico k očetu. Stari je ob robu življenske poti in si je poželed zadnji Božič z Gospodom v srcu.

Janža je ostal po polnoči v farovžu. Pokleknil je po zorni maši k obhajilni mizi, predno je prijel z levico za svetiljko, z desnico za zvonček ter kazal z lučjo in z zvončkanjem pot nebeškemu Detetu, ki se je spustilo to noč nad Dobravo, da je spravilo očeta in sina ter odpoklicalo slednjega od zločina požiga — lastnega doma!

Gospod je govoril iz oči umirajočega očeta in iz srca vrnulega sina pri objemu na božično jutro po več letih in pri zagotovitvi s solzami, da je in ostane vez med roditeljem in otrokom sveta in vsajena od Stvarnika!

Kdor to vez trga, ali jo celo raztrga, nosi krivdo sam, ker ne posluša glasu vesti, Boga in Cerkve!

★

Januš Golec:

Hitro osvežen spomin.

V krajih ob Sotli je krilatila v predvojni dobi vse graje vredna razvada nemškutarenja. Moški so si iskali boljšega zaslužka v premogovnikih na Vestfalskem ali po raznih tovarnah na Zg. Štajerskem. Po daljšem ali celo krajšem bivanju v nemški tujini v domovino vrnuli Obsotelčan ni maral prav znati svojega ljubega materinega jezika. Zatekle so se na dom narodne izdajice, ki so trdile smelo, da še sicer razumejo materinščino, a z jezika jim ne gre in ne gre! Domačini so tem uskokom hudo zamerjali preziranje slovenščine. Privoščili so vsakemu, če je bil tu in tam naravnost prisiljen, da je izustil ter se poslužil od matere mu usajene besede.

Med omenjene zatajnice mile slovenske govorice je spadal v časih pred vojno Bohetov Florl iz Kopinje Loke. Čevljarstvo mu je zabil v glavo ter roke domač mojster. Florl se je podal na tuje kot pomočnik. Usidral se je za stalno v večji tovarni čevljarstvih izdelkov nekje pri Leobnu na Zg. Štajerskem. Mati je zapustila po smrti njemu in sestri neznatno kočarijico in to je čuval šoštar Florl liki svetinjo ter kot spomin na drago mater. Vsako leto je posečal skoro redno rodno Kopinjo Lo-

ko in bival gotovo dober mesec pod krovom rajne majke.

Sicer ni bil napak po postavi na dolgo potegnjeni Florjan. Nosil se je po gornještajerskem kroju in na zadaj z zelenim trakom obrobljenim klobukom mu je bingljaj prav košat »gamsbart«.

Sorojaki so ga cenili radi ljubezni do doma ter rojstne grude. Ljub jim je bil, saj je dal rad za vino. Vlekli so ga ter se mu rogali radi trditve, da bi bil pozabil med Nemci materni jezik.

Florl je dobro razumel vsa stavljena mu vprašanja, na katera je dajal z vso trdovratnostjo nemške odgovore, ki so bili tolikokrat neprebavni za sicer narodno nezagrizene Kopinjščane.

Vsak človek ima več ali manj napak in Florl je bil, odkrito povedano: trdovraten nemškutar! Odločno je imel proti sebi ženski spol, s katerim bi se bil rad šalil in najbrž tudi uspešno mešetaril, če bi se bil oprijel domače besede ter pustil za tedne dopusta našemnjeno — nemško spakedranost.

Kakor že povedano, ni mogla iztisniti iz Bohetovega Florjana v Kopinji Loku živa duša niti trohice od matere mu vcepljene govorice. Česar niso mogli doseči sorojaki, je izsilil iz Florla slučaj in o tem bi rad zaupal čitateljem v naslednjem.

— — —

Na spomlad ter jesen delajo svinje po sadovnjakih in tudi, po drugod prav občutno škodo z neprestanim ruvanjem in premetavanjem mehkejši zemlji. Kmet se osigura napram svinjski ruvarski nadlogi na ta način, da ščetince zrinka ali zadrota, da se bomo vsi razumeli. Gotovo je trpinčenje živali, če porineš zaostreno žico svinčetu skozi gornji del rilca in jo na drugem koncu trdo zasučesh. Živali je tako onemogočeno, da bi se urila v prepovedanem premetavanju zemlje in te vrste prisilna zabrana je kmetu več nego prenežna ljubezen do tolikrat preveč drznih rilčarjev.

Lepega jesenskega predpoldne sta drotala svinje ne daleč proč od Kopinje Loke v Brezovi Grabu pri Otorepičevih Mašetekov stric ter domači hlapec. Pri mučeniškem prebadanju rilcev so se drle svinje iz polnih grl, da je bilo čuti obupne klice celo v Kopinjo Loko.

Bohetov Florl se je mudil baš na dopustu, ko mu je buknil na uho svinjski krul ter cvil. Da bi zadostil radovednosti, je vzel pot pod noge in hajdi iz Kopinje Loke v smeri, odkoder ga je dražilo dolgotrajno trpinčenje živali.

Naslonil se je ob Otorepičevo svinjsko ograjo in se zagledal v prizor, ki mu je menda že res bil pobegnil iz mladostnih spominov.

Hlapec Jürek je držal v desnici prav tanko vrv, ki je bila zataktnjena svinčetu za gornjo čeljust, in je vlekel za njo ne z močjo ali s težavo. Svinja je bila oprta z zadnjim delom ob bruno svinjaka, tiščala z vsemi silami ob trdi les, zijala na stečaj, krulila ter cvilila iz polnega grla in zrla z nepopisno prosečim pogledom v Jüreka, ki je grešil radi njene muke le toliko, da je vlekel nemo žival prav lahko za vrvico. Pač pa so zajahali mučenico Mašetekov stric od zadaj. V levici so držali zaostreno

žico in v desnici manjše klešče. Z vso močjo so porivali ter tiščali prašiču skozi rilce žico, jo natezali s kleščami in jo privili na drugem koncu tako, da sta morali zbadati obe konici pri morebitnem poskusu ruvanja žival v zunanji del gornjega rilca. Svine je vpilo, prosilo ter se hudovalo le nad Jürekom, ki je stal spredaj pred gobcem; a je popolnoma pozabilo na glavnega krvnika, ki je vršil od zadaj povsem neovirano drotanje.

Florl je godrnjal ob ograji sam zase v nemščini: »Svinja je ena najbolj zabiti stvari. Če bi bušnila naprej proti hlapcu, kamor jo ta itak vleče, bi zletel brezsrčni drotar na zobe in bi se zabol del usodepolno žico v svoj lastni nos!« Mašetekov stric in Jürek sta si dala ob koncu krvniškega posla opravka z največjo prasico, ki je bila velika ter močna kakor medvedka. Tudi ta se je udala rabljema brez posebnega odpora.

Florl si je hotel ogledati zadnjo žrtev drotanja bolj od blizu. Potegnil se je preko plota, korecal navkreber proti gnojišču, nad katerim so stali svinjski hlevi in sta se kretala oba mučitelja, katera je dobro poznal in sta že izpraznila marsikateri kozarec iz njegovega žepa. Florlov prihod ni motil drotarja, da bi bila prenehala ali se sploh zmenila za došleca.

Bohetov Florl se je sedaj lahko uveril iz neposredne bližine, da trpi neumna in največja prasica takorekoč prostovoljno grozno muko počasnega rinkanja. Na glas je pomiloval v nemščini živalsko nespamet, stopil tik k Jüreku, da bi se dotaknil hlapčevega konopca in ugotovil, če resnično ne uganja nasilja. V trenutkih Florlovega predstavljanja pred svinčeta je bilo drotanje pri kraju. Stric so razjahali prasico. Jur ji je snel z gornje čeljusti zanjko in odskočil na stran. Komaj sta bila krvnika svinji izpred oči, je skočila pokoncu in z glasno maščevalnim: buh — buh se je zagnala dolgemu Florlu skozi radi radovednosti nazkoračene noge; Bohetov Florjan je bil sicer dolgokrak, a vendar prekratkih nog za res visoko svinjo. Pri sunku med nogami je obsedel ritanski na svinjskem hrbtu. Prasica je buhnila pod hlevom preko gnoja in odložila človeško breme z glasnim štrbunkom v gnojnico, ki se je nabirala pred gnojiščem.

Svinja je že bila davno v zadnjem koncu ograde, ko je polukal iz črne jame Bohetov Florjan, si otrl z obema rokama gnojnico z obraza in zaklel v čisti slovenščini: »Prokleta prasica!«

In v slovenskem jeziku izrečeno prokletstvo sta čula prav dobro drotar Mašetekov stric in njegov pomagač Otorepičev Jürek. Pri vsej nezgodi s kopeljo v gnojnični jami še razvozlanje jezika na materino plat! Kar dva udarca usode tik eden za drugim sta bila preveč za sicer potrpežljivega Bohetovega Florjana. Otresel se je za silo smrdečih kapelj, pobral klobuk ter izginil preko plota med krohoto drotarjev, ki sta menila na glas: »Zadrotana prasica mu je vrnila spomin na ljube besede, katere razumejo in se jih poslužujejo Kopinjščani od pamti-veka!«

Odcepelinil je Florl v svojo bajto brez odgovora na zbadljivke. Probral se je kaj za tem iz rojstnega kraja za zmiraj na Zgornje Štajersko.

Ustno izročilo v Kopinjo Loki je poskrbelo do danes, da zna staro in mlado, kako ne pozabi pošten človek nikoli materinščine, saj je tako dokazal Bohetov Florjan, ko je proklel po tolikih letih brezobzirno ter trapasto prasico z besedami, katerih se je naučil v mladosti.

Januš Golec:

Spreobrnjenje.

Lepo ter hvalevredno je, če vidimo v hramu božjem v gorečo molitev zatopljen ženski spol. Spodbudna je v cerkvi moška pobožnost. Ganljivo je v svetišču zahvalno moleče obnašanje spokornika.

Pri nas tam doli ob Sotli ljudje niti verjeti niso hoteli, da bi bil romal Preglejev Pepič od Sv. Katarine v hrvatskem Zagorju k Mariji Bistrici. Vera v resnično poboljšanje poprej javnega bogokletneža je dobivala korenine ter rasla, ko je vse videlo in se uverilo na lastne oči, kako je klečal dolgi Pepič v farni cerkvi s povzdignjenimi rokami med deco pri glavnem oltarju in prejemal v prahu ponižnosti Gospoda pod podobo kruha vsako nedeljo ter praznik.

Saj Preglejev Pepič ni bila kaka lahkoverna ter cmerigava ženščina, ne kak kričavi vižar pri romarskih procesijah, ne — doslužen — vojak, kleparski mojster, ki je bil daleč po svetu ter je priznaval, da mu je Bog nekaj, česar ni videl in ne čul, pop pa navaden ljudski slepar!

Je bil oženjen Pepa, a joj boljši polovici, če se je vrnil domov v objemu preobilne pijače! V takih slučajih je bila ženi rešitev pobeg vnaprej, sicer jo je stebel kakor hodno štrenjo.

Preglej je bil iskan klepar za zvonike, stavbe in drobnarijo ali s strokovnim izrazom — galanterijo. Zaslužil je lepo, še več pa napravil v veseli družbi, ki je

poslušala radevolje njegovo zagorsko samohvalo, kvante ter zabavljanje na vse, kar bi naj bilo več, nego dolgopeti Preglej iz Plaviča.

Taisti, ki so se zalivali z njegovim vinom, so ga hvalili; žena in treznejši so bili mnenja: Preglej je sam bognavar, katerega se je treba skrbno ogniti na daleč ter krog in krog. Prav so imeli oboji. Preglejev Pepič je bil eden od številnih predvojnih prikazni, ki so rade živele pri lahkem delu in zmernem zaslužku na veliki nogi in robantile na vse, kar se jim ni klanjalo do tal.

Tak je bil Pepa: lahkomišelna duša, ki je zagazila pri litru vina v surovost in bila prepričana, da plava visoko nad drugimi. Da bo obeležena Preglejeva slika točno ter jasno, bodi povedano: Pepa je bil uprav v slovenskem smislu eden onih številnih liberalcev ali naprednjakov, katerim je bil nekak življenjski cilj: smešenje Boga ter Cerkve in klevetanje duhovščine.

Glejte, takle prosvitljenec naenkrat poklekne med otročjad pri glavnem oltarju, kleče premoli celo sveto mašo in prejme sv. obhajilo! Pri pogledu na očitnega spokornika Pepiča se je vse čudilo, spraševalo: Odkod, zakaj in povrh še kar čez noč, ko ni bilo tedaj ne na hrvatski in ne na štajerski strani sv. misijona ali večjega božjepotnega romanja?

Pepič je čutil radovednost sorjakov na dno duše, a molčal o vzroku preokrenitve na pravo pot. Z vzgledom, ki je deloval stokrat bolj nego najbolj ognjevit misijonska pridiga, je hotel dokazati, da je in bo ostalo njegovo poboljšanje trajno.

Bog je tudi blagoslovil vidno Preglejevo spreobrnjenje. Poprej je delal in zaslužek sproti zapravljal; sedaj je ostajal sad njegovega dela doma v družini ter se razcvital v ljubezni do žene in v rastočem imetju.

Zatonila so leta, predno je potegnil eden od Zagorcev slučajno za pravi konec Preglejevega vozla. Mrkšev Halič iz Puš je letal kot mešetar za boljšo vin-

sko kapljico po znanem vinorodnem Virštajnu. Po virštajnskih gorica so ga spraševali, če še živi oni zaviškasti Hrvat Pepič, katerega je otel čudežno slaboten in nedolžen otrok gotove — strašne smrti.

— — —

Že tudi pokojni Mrkšev Hala je znal povedati tole: Klepar Pepa iz Plaviča preko Sotle je pritrjeval nove strešne žlebe na precej visoko vilo vinograda g. Tomšiča v Virštajnu. Pri dobri pijači in postrežbi se je pomudil pri gostoljubnem gospodarju dalje, nego je bilo potrebno radi dela. Preglej je Preglej in povrh še Pepič, je pač postavil rušt ali ogredje krog visokega poslopja za pritrditev žlebov površno v dobri veri, da njega bo že držalo.

Na jesen se je mudil Pepa v Virštajnu in je imel nekega popoldne opravka ob strehi pročelja vile nad brajdami in na najvišjem mestu. Kratki, a močni nalivi so ga prekinjali ono popoldne pri delu, katerega je namenil končati proti večeru, da bosta obhajala z gospodarjem »likof«. Pepa se je vlekel po dolgi lestvi na vrh ogredja, stari Tomšič je odokotal po vsled dežja slinasti ilovici v Olimje po meso in tobak. Komaj je prestopil klepar z lestve na rušt, so se po dežju zrahljani visoki podporniki sumljivo zagugali. Dokler je stal na sredini zgornje deske, je bila gugalnica uravnotežena. Pa Pepič Preglej je že visel tolikokrat za vrv z najbolj visokega zvonika, a ni se bal. Izpod podstrešja boljšega vinskega hrama bi naj utekel kot zajec! Ni se zmenil za svareče pozivanje ogredja. Posel ga je zval iz sredine proti desni k zadnjemu kavljju, katerega je hotel očuvati s piočevino proti rjavenju. Prestavil je nogo samo enkrat in že se je nagnilo za njim visoko ogredje. Jedva je hlastnil po toliko duhaprisotnosti, da se je obdržal z obema rokama za žleb ter oni zadnji kavelj in že se je zrušilo pod njim podporno hlobovje in osmeknilo seboj tudi lestvo. Cela ogrodna ropotija se je razletela po vinogradu. Dolgi in precej težki Pepa je obvisel za žleb in kavelj med ostrejšjem

Januš Golec:

Provizor.

Nikdo ni znal, odkod je prišel in kaj je pravzaprav bil. Oprijel se ga je naziv »provizor« (oskrbnik). Kmalu za tem, ko je bil prodan grad »Naš Tahor« nad Deseniščem v hrvatskem Zagorju (zibelka Veronike Deseniške) za 190 goldinarjev, se je raznesla med Zagorci vest, da ga je kupil provizor. Prijazen, srednje velik, v najboljših letih in že na zunaj prikupljiv gospod, je postal obče znan kot provizor. Nobeden ni vpraševal po njegovem krstnem imenu ter priimku, vsak se je zadovoljil s provizorjem in s tem je bilo hrvatskim kumekom vse povedano ter označeno. Glavno je bilo: g. provizor se je razgovarjal najrajši s seljaki, popival z njimi, plesal in zabavljal na gospodo, da so ga poslušali možakarji z ušesi, usti in z migajočimi mustačami. Denarja je imel kot toče. Večkrat je odprl polno listnico pred veselo kmeč-

ko družbo. Siromakom zagorskim so se kar obešale oči na lepe petake ter desetake, saj večjih bankovcev niti poznali niso. Take predstave z ogledom papirnatega denarja je zaključil pogostokrat provizor s tem, da je porazdelil med najbolj potrebne vse do zadnjega petaka. Pijačo zabavaj, zabavo, pridigo, privlačnejšo nego v cerkvi, in še denar, kdo bi ne gori spoštovanja, ljubezni in navdušenja za gospona provizorja.

Še na grad so smeli z njim njegovi najožji prijatelji — muzikanti Jurački. Ob priliki zimskih gostij so raznesli godci po zagorski in štajerski strani, da g. provizor nikakor ni brez posla. Povsod po starem gradu, kamorkoli pogledaš, vidiš nagačene živali, ptiče, kače, rogovje itd. Konjederski posel gačenja živali od največji zveri do miši je dnevna zaposlitev gospoda provizorja in s tem zasluži tako na debelo.

Pred vhodom na glavno stopnišče stoji na zadnjih nogah kot velik možki

nagačena medvedka. Medved je pa še živ ter na težki verigi tik za vhodom na dvorišče. Provizorju liže kosmatin v slepi pokorščini roke, se vzpenja po njem in celo poklekne na povelje. Nad vsakim tujcem godrnja ter renči. Brez provizorja je radi medvedje mrcine izključen vsak dostop v grad. Zver je boljši čuvaj gospodarja ter gradu nego 30 oboroženih hlapcev. Razven provizorja in medveda ni v celem gradu žive duše. Kuha ter pospravlja gospod sam. Takole samotarenje brez žene otrok in sploh brez vsake družbe v velikem gradu se je zdelo radovednim goslačem Juračkom čudno. Nikdo ni drznil dotakniti provizorja z vprašanjem: Zakaj kot veseljak samotari v gradu in si ne privoščiš pri tolikem bogastvu niti izdatkov za postrežnico. Na eni strani rajanje s siromaki po krčmah ter obilica bogastva; na drugi skrivnostno puščavniško životarenje na starem gradu je odevalo g. provizorja z nečem, česar se je bal navaden seljak, pa se niti namigniti ni upal nikdo na

ter brajdami. Nad glavo neskončno nebo in pod seboj brajde z zaostrenim koljem. Če popustita žleb in kavelj, se bo nasadil na kolce in umiral počasi ter mučno kot Kristus na križu. Take in enake misli so spreletavale sicer neplašljivega Pepiča, ko mu je pošepnila že pojemajoča moč v rokah, da niso ustvarjene za držalo med nebom in zemljo. Bogznanj kedaj se zna vrniti gospodar, ki bi mu edini lahko pristavil dolgo lestvo in ga otel sigurne smrti. V brezupnem položaju je uprl Pepa oči proti nebu z božjim prestolom, katerega je preziral ter smešil v življenju. Pod seboj je zagledal pekel grozovite smrti! Kaj mu je preostalo družega, če ne Majka božja Bistriška. Trenutno ga je prešinilo ter prevzelo zaupanje v Marijino pomoč v največji sili in v zadnjih trenutkih. Zbral je vse moči in kriknil z glasom s smrtjo se borečega: »Marija! — Pomagajte!«

Krik je zletel preko vrhov v grabe, odjeknil v praznino od par strani in se razgubil, kakor bi ne bil odposlan s poslednjimi močmi — — — Žleb in kavelj sta se že pripogibala pod težo navzdol in grčila vsak hip z utrganjem in s strašno pogibeljo — — — Pepiča je obhival smrtni znoj in je iskal komaj polglasno ter v šepetu pomoči pri Mariji Bistriški... Roke so se mu tresle od napa, kavelj je že bil domala zravnan in tedaj se oglasi spodaj pod brajdami nežen otroški glasek: »Stric, prislonil bom lestvo.«

Fantek, ki je tičal v prvih hlačkah, se je spravil nad dolgo ter težko lestvo, ki je bila za dvoje krepkih — moških rok. Iznad opolzke ilovice se je pričela lestva dvigati pod rokami otroka in je prilezla čudežno obupanemu pod noge.

Pepič, začutivši pod seboj oporo, je stopil trdno na klin in se oddahnil globoko. Z obema rokama se je oklenil lestve, zbral že razbežane moči in bil že tedaj uverjen, da mu je poslala pomoč Marija Bistriška. Z molitvico najtoplejše zahvale v srcu in na ustnicah se je spuščal počasi navzdol, da bi objel rešilnega angela v podobi otroka. Ko je

stopil na tla in se ozrl po fantku, nikjer žive duše — — —

Hipno se mu je zazdelo, da je dosanjal doživljaj smrtnega strahu in odrešenja, pa mu je obvisel pogled na porušenem ogredju ter ga poučil o prebridki in čudežno prestani istini! Otroka, onega dečka, ki mu je pristavil lestvo, nikjer in — nikjer!

Zgrudil se je Preglejev Pepič na mokra tla in prisegel poboljšanje za celo življenje.

Tudi gospodarju Tomšiču je bila in ostala uganka: Čigav bi naj bil dečko in odkod bi naj bil pritekel na samo en klic?

— — —

Približno tako je tolmačil spreobrnjenje Preglejevega Pepiča Mrkšev Mihal. Preglej sam je molčal, kedaj in na kak način je postal dosmrtni dolžnik Majke božje Bistriške. Njegova glasno pridigajoča bogoljubna dejanja so kazala vsem, ki so poznali Pregleja prej ter pozneje, kako nerazumljiva in čudovita so pota božje previdnosti.

★

Januš Golec:

Zanohtana nevesta.

Podhrustnikov Hizl na Radlu pod Remšnikom se je spomnil po četrtem križu, da je pravzaprav sam na lepem posestvu, katerega ne bo imel komu zapustiti. Po zavesti samote in po temeljitem razmišljanju, katera bi mu utegnili prepoditi osamljenost, je obtičal ne baš daleč od svojega imanja pri Breznikovi Jerčki. Dekle brhko ter za visoki Radl glede zunanje prikupljivosti — cvetka planinka. Da je Hizl tnal neobtesano, na to ni pomislil ženin. Kar v coklah je odklopotal do starega Breznika. Kupčija za »šikano« Jerčko je bila sklenjena kmalu. Podhrustnik ni imel dolgov, ne izplačil na sodediče, so pač rekli očka Breznik: »No — ja« in mati: »Jerčka tudi ne bo prišla praznih rok« in barantije je bilo konec. Hizl je postal ženin, Jerčka nevesta! Za ljudsko ob-

rekljivost se ni zmenil ne Podhrust in ne Breznikovi.

Koj po prvem oklicu se je opredelila cela remšniška fara v očigled Podhrustovi ženitvi v dva tabora. Starejši in razsodni so kimali in odobraval, da dobi obširna ter dobro založena Podhrustovina davno potrebno gospodinjo iz res dobre hiše. Mlajši svet je bil nevoščljiv Jerčki ter Hizlu. Jerčki, ker bo postala v kratkem imovita posestnica, Hizlu, ker se je premotovilil do duhteče vijolice, ko bi zanj zadoščal bolj prileten vražji stric. Kaj je rekla Jerčka Hizlu in obratno, tega ni zvedel nikdo.

Na vidiku je bila bogata gostija. To dejstvo je bilo za siromašni Remšnik redka prikazen.

Ravno ono dopoldne, ko so se spuščali z Radla proti župni cerkvi Sv. Jurja Podhrustovi in Breznikovi svatje, je bila pasje ostra zima.

Ženin Hizl se je obril za svečani obred poroke, novo oblekel in ni bil tako mahalast kakor sicer v običajnih rašnatih hlačah in oštrofotanih cokljah. Jerčko so našopirile tovarišice, da je zgledala kot mestna nevesta in poleg Hizla kakor lilija ob fižolovem kolcu.

Poroka gruntarja in posestniške hčere je bila s sv. mašo, blagoslovom vina, kar se je vse zavleklo.

In ravno pri tej poroki so se odigrali v cerkvi prizori, za katere bi bilo škoda, če bi zapadli pozabljenju.

G. župnik je poročal z nagovorom. Na najresnejšo pot življenja podane duhovnikove besede so izvabile nevesti potoke solz. Med poročnim obredom je mladostno revle tako ihtelo, da je iztisnil iz nje g. fajmošter komaj trikratni »da«. Med službo božjo se je spremenilo prvotno priťajeno ihtenje v glasen jok in stok, ki se je izlival v obupne klice: »Jezus, Jezus — — u — u — as!«

G. župnik, ki je bil prepričan med nagovorom, da veljajo nevestine solze njegovim besedam, je moral spremeniti med sv. daritvijo prvotno mnenje na nasprotno stran, da gre v tem slučaju za naravnost prisiljen zakon.

Komaj je bila služba božja končana,

skrivnost. Da bi bile provizorja izplačale v življenju in ga natirale v prostovoljno samoto ženske, tega ni mogel trditi nobeden. Vsakdo je že videl na lastne oči, kako se je g. provizor razgovarjal z deklinami, jih napajal, plesal z njimi in nekateri so celo zagotavljali, da ima na več koncih ljubezenske španovije. Le to je bila pač istina, da ni nikoli vabil ženskega spola seboj v grad. Za njegovega bivanja v Našem Taboru ni prestopila niti ena Evina potomka grajskega praga. Razmotrivanja o samotarskem bivanju v prostornem gradu so zaključevali dobri kumeki z obče veljavnim geslom: Vsacega človeka se drži kaka posebnost. Tako tudi radodarni in v družbi vsikdar veseli provizor ni brez nje.

Smelo ter upravičeno trdim, da je bila pred 40 leti osebnost g. provizorja po Zagorju zagonetka; a njegova beseda je veljala siromašnemu svetu več nego škofova ter banova.

V občudovanje da — v oboževanje g. provizorja je buknila vest: Hrvatsko Zagorje je preplavljeno s ponarejenimi petaki, desetaki in stotaki. Tako so razglašali biležniki in žandarji ter stikali za krivcem. Zagorske kočarje je presneto malo brigalo, ali krožijo med gospodo pravi ali ponarejeni bankovci, saj pri njih se nista držala niti groš ter krajcer, kaj šele kaj bolj debelega. Kmet pa, bodisi hrvatski ali katerikoli, ni in ne bo razumel, da bi grešil ponarejevalec denarja zoper državo in da bi bil goljuf ter izmeček človeštva, ki spada v ječo!

Govorilo se je tedaj od zgoraj navzdol, da ima oblast na muhi deseniškega provizorja, ki bi naj bil v očeh gospode oče ničvrednega papirnatega denarja. Orožniki so povpraševali po selih, kaj bi bilo s provizorjem. Čuli so, da je seljački bog, od katerega prste proč! Na grad ni posvetil niti eden bajonet iz bojazni pred medvedom.

Provizor je opazil sam, da leti sum nanj. Zabavlja je še bolj na gospodo in

naročeval po gostilnah vino, kakor bi bilo zastoj.

Madžarske oblasti so bile razburkane na nogah! Meščani ter tržani so se branili sprejemati bankovce iz rok preprostih ljudi. Bankirji so razglašali, da je celo Zagorje posejano z do pičice natančno ponarejenim denarjem, ki se ne ujema s pravim le pri številkah ali serijah. Vse poizvedave za izdelovalcem so se srečavale krog Deseniča. A držal ni nobeden dokaz, da bi bil prefrigan lopov res liki čudodelnik priljubljeni provizor. Zagrebčani in Madžari niso bili kos ponarejevalcu. Zatekli so se po pomoč na Dunaj, kjer je krotil najbolj pretkane goljufe svetovno znani detektiv Janez ali Hans Horst.

Zaprošeni se je odzval povabilu proti dobri nagradi. Lotil se je zamotane zadeve iz Zagreba. Tudi Horst se je povzpел do prepričanja, da mora biti izhodišče ničvrednega denarja nekje blizu Sotle. Krog svojih opazovanj je zoževal vedno bolj in se je pojavil nekega dne v seljaški preobleki v Dese-

se je dušni pastir pošteno odkašljaj, stopil pred sveže poročeni par in spregovoril s povzdignjenim glasom: »Pri cerkveno veljavni zakonski zvezi gre predvsem za prosto in neprisiljeno voljo. Kakor ste vsi čuli z menoj vred, razodevata nevestin jok in stok, da je bila prisiljena v sprejem sv. zakramenta, za katerega se ni odločila sama!«

Že med župnikovim kašljanjem pred zaključnim resnim svarilom je hušnila iz cerkve kaplanova postrežnica Lojza.

Upravičeno vznevoljeni gospod bi še bil dalje pojasnjeval neveljavnost prisiljenega zakona, da se ni spustila vrnila Lojza k jokajoči nevesti z velikimi počni. Z neverjetno naglico je potegnila na ves glas ihteti Jerčki z nog nežne čevljičke, orihala premražene noge in jih skrila v prostorne počne s pripombo: »Kaj sila, kaj neveljavnost zakona! Dekleta je pošteno zanohtalo v prelahkih in pretesnih šolnčkih. Kaj ne, Jerčka, da je sedaj že boljše in si bridko jokala le radi nohtanja?«

Nevesta je pokimala, se useknila na dolgo, parkrat jo je še potreslo ihtenje, hudourniki solz so bili zajezeni. V toplih počnih je celo lepo pogledala že res obupanega Hizla.

G. fajmošter je porabil preobuvanje neveste, da se je zmotal izpred oltarja in se potegnil iz prenagljene gorečnosti. Svatje so si ponujali šentjanževce in napijali preizkušeni Lojzi, ki je ugenila edina v največji zmedbi pravo in prepodila nevestino nohtanje, ki je že grozilo z razveljavljenjem zakona.

Vse ženske priče Hizlove ter Jerčkine poroke so bile dolgo mnjenja, kako se človek tolikokrat vara ter zmoti tako daleč, da zamenja presneto nohtanje s prisiljeno zakonsko zvezo! Je seve tudi nohtanje zimska sila in še več kakor huda, a sv. zakon razdiralna le ni!

Hizl in Jerčka sta obhajala prav veselo ohcet. Avžvata v zadovoljnjem zakonu s številnim potomstvom.

Stara Lojza še vedno poseča gostije in bi bila gotovo tudi danes pripravljena, priskočiti na pomoč vsled nohtanja obupani nevesti s prostornimi počni.

Januš Golec:

Ponesrečen furež.

Beda ter revščina haloškega viničarja sta že v pogovoru na Slov. Štajerskem. Kljub siromaštvu viničarskega stanu po Halozah se še najdejo ljudje, ki so prav resnega mnjenja, da bi naj bila haloška viničarska para prava potrata! Pravijo ter očitajo: Le glejte, kadar kolinijo po haloških viničarijah, povabijo vse sosome in je že prvi dan fureža povžitega polovico svinčeta. Svet je tolikanj brezobziren, da ne privošči na bedno stran prikrojenemu Haložanu niti parkrat na leto svinjske pečenke ter klobas do sitega.

Furež je v Halozah domač praznik. Tako je bilo in bo ostalo, četudi se razpoči zavidljiva javnost od nevošljivosti!

— — —

V Halozah, ni potrebno, da bi označil natančno vrh ter grabo, sta opravljala precej let viničarske posle kot soseda: Tona Gabrek in Potrčev Matija. Oba sta viničarila na gosposkih imanjih, kjer se nista mogla pritoževati, da bi ju bila prikrajševala gospodarja za pravice in dajatve. Dasi sta bila dobra soseda, je režala med njima globoka — globoka razlika.

Tona Gabrek, že bolj v letih, je imel liki sršen srdito ženo, ki je nosila hlače od poroke sem, in sicer dobesedno vzeto. Tona je bil za delo, garanje ter skrb, a brez prava in onih večjih ter manjših udobnosti, ki so jih sicer deležni zakonski možje od strani dobrih žen.

Gabrekova Franca je obrnila vsak krajcar devetkrat v roki, preden ga je morala izdati. Zredila je letno po dva debela fureža. Prodala je meso ter špeh trgovcu v grabi. Za dom je prihranila toliko masti, kolikor je bilo res neobhodno potrebno za začinbo: krompirja, zelja ter repe. Za največje praznike je kupila nekaj govedine, sicer je pa bila pri Gabrekovih rastlinska hrana dnevna špiža. Franca je bila največja sovravnica haloških kolin in je tudi nikdo

ni vabil na prašičjo domačo slavo. Njeno dnevno življensko geslo je bilo: štediti, da skopariti, da bo kaj za pod zob na stara leta!

Nepotreben je omenek, da nista imela Tona in Franca otrok, saj bi bili tudi pocepali od skopuškega pomanjkanja.

Potrčev Matic je bil tudi viničar pri gospodi z 8 glavno družino, v kateri je zaleгла edino njegova beseda. Kolonil je po dvakrat v zimi ter se veselil pri svinjski pečenki in poličih vina tako dolgo z družino in sosedo, da ni bilo kaj več za v dim in se je postavil sodec sam po koncu. Sebi je privoščil in drugim. Ob svinjski proslavi je vsaj pozabil na haloško viničarsko gorje in se radoval, kakor kak prav obilno založen gruntar. Kaj in kako bo z njim na stara leta, se ni vpraševal.

Kakor omenjeno, sta bila Tona in Matija ne le soseda, da — prijatelja. Matija je bil podučen do vseh podrobnosti, kaj in kako je s hišnimi razmerami med Tonetom in Franco. Radi podučenosti o položaju, je vabil na furež le Toneta, da se je natolkel uboga šleva svinjetine vsaj parkrat na leto.

Treba še pibiti, da je grizlo Toneta prav na dnu srca, ker ni mogel vračati sosedu gostoljubja. Nekoč se je spozabil v svoji dobrosrčnosti tako daleč, da je omenil prijatelju: »Matija, na krščeno dušo zakleto, podaril bi ti kar celo pitano svinjo, če bi jo le upal ter mogel zatajiti pred Franco.«

Tak le odkritosrčen dar kar celega svinčeta, dasi le v željah, je bil tudi Maticu dobrodošel. Zamislil se je dobri sosedi, povabil prijatelja na odpočitek na gantnarje in pričel z naslednjim modrovanjem.

»Tona, božični prazniki že trkajo na duri. Franca ima dopitano lepo prasico, koje izkupiček bo pobasala v žep sama. Če boš zbral le količkaj korajže, bova postala z lahkoto deležna svinjske dobrote ti in cela moja družina. Le poslušaj in si pusti dopovedati. Že cele tedne pred Božičem kradejo po Halozah izstradani hrvatski klateži in potepuhi. Najljubši so jim pitani prašiči ter pu-

niču. Uboga nemška para! Z nemščino si ni mogel kupiti niti merice vina, ne da bi se polastil tolike skrivnosti iz ust preprostega naroda, ki je bil vsaj enkrat nekoliko bolj pri denarju.

Detektiv se je spoznal s provizorjem, kateremu je tekla nemščina prav gladko. Celo na grad je bil povabljen večkrat, kjer se je lahko osebno prepričal, s čim se ukvarja osumljeni.

Nekaj tednov je trajalo prijateljsko razmerje med detektivom in provizorjem. Ljudje so videli Nemca prihajati in odhajati iz gradu.

Kar naenkrat je zmanjkalo v Hrvata preoblečenega Dunajčana. Se je pač vrnil nazaj na Dunaj, so menili Zagorci in je tudi javno trdil isto gospon provizor.

Zagreb in Dunaj sta čakala z vso nestrpnostjo na odkritja Horsta, a ta je izginil po preselitvi iz Zagreba v Zagorje, kakor bi se bil ugreznil in ni bilo od njega nobenega glasu. Časopisje je začelo vpraševati: Kaj je z detektivom?

Naj se vsaj oglasi, kje je in kaj je dosegel v tolikem času? Pozvani je molčal — molčal in ta molk je postal sumljiv na najvišjih mestih. Za njim poslani ogledniki so samo potrdili njegovo izginutje iz Zagorja z ljudskim potrdilom, da bi vendar moral tičati nekje na Dunaju.

Povpraševanja za Dunajčanom so ponehala. Videti je bilo, da bo zaspala zadeva, kakor jih je že sto in sto, ako koga kljub iskanju in pozivom ni bilo več na svetlo.

— — —

Necega popoldne se je pripeljala v Desenič na lojterskih vozeh cela četa orožnikov in civilnih detektivov. Od vseh strani so se spustili proti griču, na katerem je pozidana zagorska ljudska svetinja — Naš Tabor. Iz raznih točk odposlani oddelki so se strnili krog gradu in pričela je oblega. Na vse glasne pozive ni bilo iz gradu družega odmeva, kakor da je strahovito rožljaj medved z verigo in grozil s smrtonos-

no podžganim godrnjanjem vsacemu, ki bi se drznil preko grajskega praga.

Oblegovalcem ni preostajalo drugega, kakor da so razbili s sekirami težka vhodna vrata in streljali na priklenjenega medveda, dokler ni poginil vsled lukenj bogzna koliko svinčenk. Težavno izvojevani dostop je bil prost, a v celem gradu žive duše — — — O provizorju, o katerem so znali sigurno zasledovalci, da bi moral tičati nekje, niti sledi ne, da bi se bil kam skril ali celo pobegnil. Natančna hišna preiskava ni razkrila ničesar družega, kar je bilo itak znano, da je iskani samotar in se ukvarja z nagačevanjem vseh mogočih živali.

Ko so pretaknili zaman še kletne prostore, so odvalili ustreljeno zver z mesta, na katerem je obležala v mlaki krvi. Natančen ogled okrvavljenega prostora je dokazal, da ni strážila do smrti zvesta žival samo vhoda ter praznega kota na grajskem dvorišču. S kamenjem tlakovana in s travo prerasla

rani. Sam znaš, da je hrvatska tatinska nadloga tolikanj drzna, da ti zakolje v noči svinče v tvojem lastnem hlevu in ga odnese.

Vsako prase cvili, če mu potisneš nož skozi vrat proti srcu. Hrvati opravijo nočne koline brez najmanjšega cvila. Pakelc navadnih žveplenk zapali tat v noči speči pitanici tik pred rilcem, kar žival tako omoti, da se pusti doklati, ne da bi brcala, kaj šele obupno cvilila.

Tona je že bil čul o mamilnih poskusih z gorečim žveplom. Zadevo je sedaj verjel še bolj trdno, ker mu jo je potrdil dobri sosed.

»Vidiš le, Tona«, je nadaljeval Matic, »če lahko pana svinjo Hrvat, zakaj bi je midva ne, ki nisva tata! Tvoja Franca se bo odpravila sigurno pred prazniki z doma po raznih opravkih. Še preko noči se bo zaklepetala. Odsotnost stare mi sporoči, pa bova založena s svinjetino za cele tedne. Jaz bom omamili prasico in jo tudi zaklal, ti boš samo pomagal prenesti plen iz svinjaka v mojo hišo, kjer bomo slavili v najožjem krogu baš za božične praznike najveselejši furež. In kdo bo kriv pred Franco in okolico? Hrvati! Kakor rečeno, Tona, v tem slučaju ne gre, kar se tiče tebe, za tatvino — za pravico! Furež je ravno tako tvoj kakor je Francin. Doslej so bile vse koline le njene, vsaj ena v življenju naj bo tvoja.«

Matijeve besede so napravile na Gabreka najglobokeji vtis. S posegom v desnico se je zavezal sosedu, da ga bo obvestil o ugodni priliki Francine odsotnosti. Vse drugo se bo razmotalo po programu, kakor ga je razgrnil pred obema Matija.

Gabrekov furež je bil že zglihan od trgovca, a še ne odgnan, ko je odcepetala skopa Franca z doma v grabo in po njej na sam Turški vrh pri Zavrču. Tamkaj se je nameravala pomuditi eno noč in en dan pri svoji sestri.

Bilo je v predbožičnem tednu. Haloške gorice so odpočivale pod snežno odejo.

tla so kazala četverokotne zareze, ki so značile, da gre za prikrit dohod nekam pod zemljo. Detektivom in orožnikom se je vendar le posvitilo na pravo. S težavo so dvignili s kamenjem obloženi pokrov, pozdravile so jih globoke stopnice — — —

Samokrese so pripravili, puškine peteline napeli in ob svitu sveč se je pričel pohod po stopnicah ter po skrivnostnem hodniku, ki je vodil vedno bolj navzdol. Končal je v prostorni, obokani kleti, ki je bila opremljena z več petrolejkami, z dolgo mizo s stoli ter s par omarami. Že prvi znaki so kazali, da je imel tukaj nekdo pred kratkem svojo delavnico. Tolikanj iskanega provizorja tudi tukaj niso iztaknili. Ko je odprl žandar poslednjo, staro hrastovo omaro, je odskočil, zavpil in celo puška mu je padla iz roke na tla! Vsled nenadnega prestrašenja so vsi prebledeli. Minulo je nekaj trenutkov, predno so se upali najbolj pogumni nazaj k omari. In kaj so videli? Nemo je zrl vanje dolg koste-

Franca od doma, Tona k sosedu. Drugo jutro sta poslušala oba zarotnika pred Gabrekovim svinjakom, če spi pitani furež. Matija je imel za pasom daljši nož, v levici pakelc žveplenk. Tona je odpiral previdno duri na svinjaku, da bi ne zbudila predčasno brezskrbno sanjajoče prasice. Vse je izteklo po sreči ter po načrtu, dokler ni pomolel krvnik Matija upaljenega pakelca svinčetu pred obe nosnici. Smrti zapisana žrtev je res potegnila vase na dolgo strupeni plin žvepla, ki je pa ni pahnil v omotico, ampak na vse štiri noge!

Tona se je tako prestrašil nenavadnega in baš nasprotnega učinka gorečih šibic, da je odskočil iz hlevca in svinja za njim. Bolj korajžni Matija je še jedva uspel toliko, da je hlastnil po nož za sare in sunil z njim mesto v svinjski vrat — v pleča.

Prasica, razdražena po žveplu in nepravem zabodljaju, je zakrulila iz polnega grla, pongrad pod noge in v galopu navzdol, da se skrije pred tolovaji. Ena možnost, ki je preostala zarotnikom, je bila: za begunko, da se reši, kar se še da oteti! Ucvrla sta za prasico navzdol, saj je bila dobro vidna pri jutranjem svitu krvava sled. Splasene svinje ne dojde niti zlodej, kaj šele, da bi ji bila kos v teku starejša možakarja. Lotila sta se zasledovanja ter pogona od dveh strani, da bi spravila žival nazaj v hlev, ker na prostem bi je ne zmogla. Celo poslednji izhod iz nepričakovane zagate bi se bil posrečil, da ni bilo usodepolnih žveplenk.

Po daljšem poganjanju ter tekanju se je upehala ranjena živalska reva toliko, da je krenila na pol sama navzgor ter proti viničariji, kjer je preplašil znova njo in oba zasledovalca naravnost strašen prizor — — —

Gabrekovi svinjaki, sicer ne veliki in od drugih stavb ločeno stoječi, so goreli kot kres na Janževo. Prasica v grabo — Mesarja Tona in Matija sta se lotila v obupu zavarovanja ostale viničarije, da je ne uniči v naglici in po neprevidnosti z odvrženi žveplenkami povzročeni ogenj.

njak... Stal je po koncu in mu ni manjkala niti ena kost... Na podstavku je bil prilepljen listič in na njem beležka dveh besed: »Hans Horst!«

Enega, za katerim so se pehale oblasti tako dolgo, so našli — — — v stanju, v kakoršnjem bi ga ne bil domneval še tako bistrroumen detektiv.

Pretaknili so leseni pod v tej kleti. Naleteli so na prikrit izhod, ki je vodil na prosto med skalovjem pod gradom.

Četa orožnikov in detektivov je oblegala ure Naš Tabor. Skrivnostni provizor jim je popihal nemoteno pod njimi v svobodo, zapustivši v hrastovi omari svarilo, da ume maščevanje nad onim, ki se drzne, vtakniti nos v njegove tajnosti!

Za beguncem so se spustili detektivi. Nikdo ga ni več videl, še manj zagrabil in odgnal na odgovor.

Še le po večkratni preiskavi celotnega gradu je potipal eden od orožnikov slučajno pred glavnimi stopnicami nagačeno medvedko. Dlaka na zveri se

Omejitev požara je uspela pri snegu in mirnem zimskem jutru. V pleča ranjena svinjska žrtev je izkravela v grabi.

Popoldne po usodepolnem jutru se je vrnila Franca. Kmalu za njo je posetil mesto požara orožnik iz Zavrča, ki je vse popisal ter javil v Ptuj.

Ne bom popisoval kak Božič je obhajal vsega pomilovanja vredni Tona. Toliko še bodi dodjano, da sta pihala oba sosedata ter prijatelja za Tri kralje v ptujskih zaporih kašo radi neprevidnega ravnanja s celim pakelcem gorečih šibic.

Uboga para Anton Gabrek! Samo enkrat je otepal v mislih svinjetino lastnega pridelka. Radi tega malenkostnega prestopka je moral v luknjo. Pa kaj zapor in upepeljeni svinjak! Franca — ta skopa Franca mu je odtrgovala od ponesrečenega fureža še svinjsko začimbo do — smrti!

Januš Golec.

Lov na tatove koles.

Dnevno prinaša časopisje vesti o drznih tatvinah koles. Posebno dobro organizirana družba dvokolesnih uzmočev se klati po Savinjski dolini in ima že precej časa svoj sedež najbrž v Celju. Povsem isti položaj kolesne nesigurnosti kakor danes je vladal v Celju, ko je bil pisec teh vrst še gimnazijec. Čisto na novo so bila tedaj predana prometu »freilauf kolesa«, ki so znatno olajšala ter izpopolnila kolesarenje. Hmelj je tedaj dobro nesel. Malodane vsak gruntarski kmečki fant iz Savinjske doline se je postavljaj na novem kolesu. V Celju ni smel s kolesa. Če je le poluknil kolesar v trgovino, je že moral peš domov. Pri vsem in resnem prizadevanju ni mogla razkrinkati policija gnezda drznih tatov, ki so imeli razpredene svoje mreže po Celju in daljni okolici. Časopisje se je že naravnost zgražalo nad nesposobnostjo javne varnosti. Tatvine so se množile od dne do dne. Ljud-

je udala in mu zvabila roko v notrajnost trebuha, iz katerega je privlekel celo pest novih petakov, desetakov in stotakov. Slednja najdba je bila edini dokaz, da je moral biti pobegli provizor ponarejevalec in glavni razpečevalec vseh po Hrvatski in Madžarski raztrošenih denarnih potvorb.

O kakih fotografskih aparatih, kemikalijah, tiskarskem stroju itd. niso doznala ničesar še tako temeljita prebrskavanja ter prekopavanja!

Naštabski provizor živi še danes s pomočjo hvaležnega ustnega izročila v bogznaj koliko in z ljudsko domišljijo ovenčanih pravljicah zagorskega naroda. V očeh seljaka je še zmiraj največji dobrotnik, ki je pomagal tudi dejansko zatiranemu siromaku.

Spomin na skrivnostno dobričino ne bo zamrl nikoli. Pravega in resničnega provizorja žandar ni zagrabil ali ustrelil. Morda še kje živi v izredni starosti in deli revam dobrote.

je so trdili očitno, da mora biti zapletenih v zagonetno zadevo par stražnikov!

V tednih občega ogorčenja nad drznostjo kolesnih tatov je bil v hiši, v kateri smo stanovali štirje dijaki, za hišnika orožniški stražmojster g. Mihael Urh. Ded je bil res pravi žandar po postavi in tako dolgih mustačah, da bi si jih bil lahko zavezal za obema ušesi v pentljo. Kot bivše oko postave se je zanimal tugi g. Urh za drzne dolgoprstneže, ki so vršili svoj tatinski posel že tako dolgo takorekoč povsem neovirano in nemoteno.

Vsako jutro po kavi je držal na dvorišču v rokah svoj časopis graško »Tagespost«. Prvo je bilo, da je zasadil oči pod zaglavje Celje, kjer je stalo dnevno na dolgo ter široko o delovanju tatinske organizacije. Stiskal je pesti, robančil nad malomarnostjo policije. Burnemu preudarku položaja je dostavljal zaključek: »Moj čas še ni napočil!«

Študenti smo se zabavali vsako jutro s kritiko g. Urha. Goreli smo radovednosti, kaj neki pomeni hišnikova opazka o času, ki je še le na vidiku.

Lepega jutra je čital g. Urh časopis enkrat, drugič, v tretje se je udaril po bedri in se odločil glasno: »Saprament! Takoj na delo! Petsto kron nagrade ni so mačkine solze!«

Taisto popoldne po jutranji odločitvi je pripeljal g. Urh na dvorišče čisto novo kolo. Svoji ženi je tolmačil nekaj pritajeno, odrinil je kolo v sobo in ni ga bilo na spregled do prihodnjega jutra.

Še pred osmo uro se je prikazal na dvorišču v hlačah do kolen, kakor so jih nosili že tedaj kolesarji. Stopal je ponosno ob kolesu na ulico. Niti zunaj na Glavnem trgu se ni povspel na sedlo. Prepričani smo bili, da je hišniku vožnja po dveh koleh — španska vas. Za grmom novega kolesa se mora skrivati povsem drugi zajec.

Morali smo k pouku. Komaj smo čakali, da nas je odrešil zvonec in prepustil opoldne naši radovednosti prosti tek z doživljaji g. Urha.

Naš goljatski hišnik ni bil doma na dvorišču. Na sredini Glavnega trga in krog njega velika gruča ljudi. Mustache si je natezal, poleg njega novo kolo. Njegov mogočni glas je razlagal vedno znova, kako in kaj je uspelo nemu Urhu v enem predpoldnevu, za čemur se je podilo brezuspešno nekaj mescev 10 policajev! Obilni poslušalci so pri-trjevali iz navdušenih grl junaku, najbližji so mu celo stiskali roke, krčmarji so ga vabili na prigrizek ter vrček. Vse je bilo prepričano, da je stari Urh dečko, da se mu pripne na prsa zlati križ poleg izplačila obljubljenе denarne nagrade!

Si lahko predstavljate, da je popil g. Urh ono popoldne nekaj litrov piva ter vina po celjskih gostilnah, kjer je slavil na račun drugih zmago nad skrajno zvitimi tatovi koles. Prikolovratil je domov enkrat proti jutru. Spal je celo predpoldne. Tako opoldne je še le postregel nam študentom z razlago, kaj je uspelo njemu staremu Urhu, ki

je doslej še razkrinkal vsakega tatu in tolovaja, za katerim se je spustil. Da bi si utisnili njegove besede trajno mladostnemu spominu, je stopil po novo kolo in pričel:

»Izkušnemu tatu koles uspe tatvina, dokler je sedlo na kolesu še toplo. Kolesar, ko odskoči z biciklja in ga odloži pred trgovino, bo pustil kolo z oči le toliko časa, da bo zaprl za seboj vrata na trgovini. Par trenutkov med skokom s kolesa in odhodom v lokal mora porabiti tat, da se požene na še toplo sedlo in se odpelje. Na že ohlajenem sedlu je popihal le malokateri lopov. Čez nekaj časa bo namreč začel lastnik lukati iz trgovine ali iz kakega drugega prostora, če še čaka kolo, kamor ga je bil prislonil.«

»Toliko za uvod,« je menil g. Urh in je nadaljeval s pojasnilom: »Pri celi tatinski bandi, ki je ogrožala skozi me-sece Celje in okolico, je bilo potrebno nekaj čisto drugega, nego sta toplo sedlo in prazno kolo. Treba pomisliti, da jaz stari Urh po tolikih letih sploh ne morem na kolo, katerega sem si novega izposodil kot vabo za uzmoviče. Domneval sem pravilno, da imajo ti pretkani ptiči svoje glavno zatočišče nekje pri Celju. Tatu ni treba daleč z ukradeno robo, ki se z zamenjanimi deli in prepleškana prodaja bogznaj kam. In kaj mislite, da sem iztuhtal in pogruntal, da me bo pomnila ta svoja celo življenje? Pod sedlom na kolesu so vzmeti. V te sem ustavil, kakor vidite, nalašč za ta namen izdelane kapselne ali vžigalne kapice. Ako bo smuknil tat na kolo, bo začel goniti na vso moč z levo pa z desno nogo. Pri pogonu bo sprožil nehotе z zadnjico kapsel v le-vem in pa v desnem vzmetu ali peresu pod sedlom. Nesluteno pokanje bi preplašilo samega hudiča, pa bi človeka ne!

Lepo sem se oblekel. Nabito kolo sem rinil po Glavnem trgu, oziraje se kakor tujec po boljših trgovinah. Prislonil sem konja pred štacuno pri »Škofu«. Nisem še prav spustil kljuke, je že bilo kolo v tujih rokah. Tat je gnal proti Rakuševi železarni, kjer je počilo pod njim dvakrat skoro eden za drugim. Strela tatinska, tako se je ustrašil, da je spustil z obema rokama gubernal, se hotel potipati, če ni obstreljen in že je omahnil po tleh. Policija je bila obveščena o manevru in tako je romal prvi lopov v luknjo.

Drugo past sem nastavljal pred Vaničovo trgovino, tretjo pred Štravsovo krčmo pri pošti. Ujel sem tri tičke. Vsak zase, ker ni znal za tovariša, je tajil. Po osebni predstavi je začel zvrčati eden krivdo na drugega in tako smo zvedeli za glavno skrivališče v Gaberju, kjer je izsledila policija še 11 članov tatinske družbe. Gre za 14 mladih Medžimurcev iz Čakovca, ki so zaglagali z nakradenimi kolesi rojstne kraje.«

Tako nam je pojasnjeval ponosni ter radostni g. Urh. Celo na največji klin zadoščenja ga je porinila »Tagespost«. Prinesla je njegovo sliko v kolesarski preobleki, s kolesom ob desni strani. Pod fotografijo je bilo tiskano z mastnejšimi črkami preko par stolpcev, kaj

vse je uspelo staremu Urhu iz Celja. »Tagespost« je zahtevala takojšnje izplačilo obljubljenе državne nagrade in zlati zaslužni križec.

Denar je prejel dobri g. Urh, odlikovanja pa ne! Njegova zasluga je bila, da sta imela Celje in okolica skoro popolen mir pred tatovi koles par desetletij.

Velika dobrota bi bila, ko bi se pojavil tudi v današnjem času kak ponovni g. Urh, ki bi očistil Celje ter okolico mučne nadloge kolesnih tatov.

Januš Golec:

Beračeva zapuščina.

Berači so bili ter bodo ostali, dokler bo stal svet.

Pod beračem si predstavljamo navadno pohabljenega ali starostno onemoglega človeka. Ravno kar označen pojm prosjaka je veljal za predvojni čas, ker danes prosi vse, ne oziraje se na spol, stan ter telesno nesposobnost. Čita ter sliši se o malharjih, ki so bili na cesti celo življenje ter so nadlegovali mimoidoče za milodare, po smrti so našli za njimi dostikrat — milijone!

Ne bomo preiskovali, koliko je v Sloveniji opravičenih ter neopravičenih prosjaških nadlog, a toliko je istina, da je že zapustil celo življenje od slovenske javnosti domnevani berač lepe ti-sočake.

Beračenje je žalibog tolikokrat navadno potepuštvo, delamrznost in celo — nepopisna ter nerazumljiva skopost!

Skoro vsakdo, ki je bival v Mariboru pred vojno ter v prvih povojnih letih, je dobro poznal starega Španhakla iz Melja. Srednje velik ter krepak ded je bil večkrat pijan nego trezen. Nešteto-krat so ga kaznovali radi brezdelnega postopanja in večkrat se je vical v prisilni delavnici. Vsi nasilni in poboljševalni ukrepi so bili pri Španhaklu zastonj. Komaj iz zavora in prisilnice, že je prosjačil po mariborskih ulicah in pri zasebnikih. Če mu nisi dal zaprosene cvenka, te je osmešil ter ozmerjal javno na ulici. Za slučaje odreka miloščine niso obsojali ljudje Španhakla, pač pa onega, kateremu je lučal stavec v hrbet radi trdosrčnosti psovke ali ženskemu spolu prav nesramne ter robate kvante. Najbrž vsak, ki je poznal Španhaklov način beračenja, mu je odštél nekaj drobiža, da se ga je odkrižal zlepa. Ako se je lotil s prošnjo tujca, je nakremžil obraz v sto gub, solze gorja so se mu ulile in zaihtel je tako pretresljivo, da je omehčal vsakega na darežljivo plat.

Z onimi, katere je poznal dobro, je klepetal dalje časa in trdil, da je njemu zoperno in mu naravnost neznosno smrdi delo! Njegova najljubša zaposlenost je: Poleti kidati sneg, v zimi pa po ulicah puliti travo!

Na opisani način je postal Španhakl iz Melja star na lahko roko. Malokedaj je bil lačen in navadno okajen od alkohola. Edina nezgoda, ki ga je doletela med vojno, je bila ta, da sta mu ozeblj

ob neki priliki obe ušesi. Uhlji sta zgedali po delnem ozdravljenju, kakor bi jih bilo nekaj obglodalo ter obgrizlo. Španhakl sam je trdil, da ima v hlevu, kjer nočuje, večkrat krvave boje s podgansko nadlogo.

Lahkomiselno seme — stari Španhakl iz Melja je pripovedoval pogosto ma tole:

»Neumni ljudje so prepričani, da sem reva, ki spada s klobukom v roki na ulico. Kaj še! Premorem več nego marsikateri »purgar«, saj sem našel zaklad! Na zlato ter srebro sem zadel v predalih, ki so še danes vdeleni v zid. Poslušajte, napnite ušesa, kaj se mi je zgodilo:

V temni noči se prebudim na slami v onem starem hlevu v Melju, kjer prenočujem že leta in leta. Gledam naravnost v strop ter mislim: Španhakl, kaj bi bilo s teboj, če bi naenkrat odkril zaklad? Nisem utegnil niti zaključiti razmišljanja o bogatem Španhaklu, že se mi spusti na obraz nekaj ostudno gomazečega. Spreleti me nedopovedljiva groza po celem telesu. Skočim po kon-

cu in zadenem z glavo na moč ob staro ter trhlo omarico, ki visi še danes nad mojim ležiščem. Zaboječ je zaklopotal vsled sunka s stene po tleh. Ker si nisem mogel razložiti, kaj me je strašilno oblazilo, sem prižgal leščerbo. Pri svitu brleče luči ugotovim, da ni padla name ne podgana ne miš. Po slami je lezel velik pajek, kakoršnega nisem videl ne prej in ne slej. Golazen je predstavljala dolge noge proti steni, s katere je padla omarica.

Sveta nebesa! Prestavim pogled s pajka na zid. Zid pod omarcem je bil poln predalov in v teh suho srebro in zlato!

Pajek, oni grozotni pajek mi je pripomogel do zaklada! Od tedaj, dragi moji, kidam sneg poleti in pulim travo v zimi.«

Španhaklovemu brbljanju ni verjel nikdo. Prisegel bi bil vsakdo, da je pijandura zmešan od preobilne pijače in bedari o nečem, o čemur se mu niti sanjalo ni!

Bogsigavedi kolikokrat je ponavljal stari Španhakl zgodbo o velikem pajku in o v zidu odkritem zakladu. Tekom toliko let ni zadel niti na eno du-

šo, ki bi se bila zmenila količkaj natančneje za zadevo, ali bi bila gostobesednega malharja vsaj bolj podrobno izprašala o najdbi.

Pred leti so našli vedno veselega Španhakla mrtvega v onem meljskem hlevu. Nikdo ni povpraševal, kako in na čem je preminul vsem Mariborčanom znani berač. Predno so ga zvalili v nepobarvano občinsko krsto, si je le nekdo ogledal preperelo omarico nad pokojnikovim ležiščem. Skušal je odpreti stari zabo, a le ni šlo brez ključa. Snel je enostavno omarček s stene in ga postavil na tla. V steni pod omarico je bila vdolbina in v njej Španhaklova zapuščina — 30.000 Din!

Sigurno je bilo mnogo več nekda v kronah, katere je zamenjal starec na nek način pri povojni zamenjavi avstrijskih kron v dinarje.

Celi Maribor se je čudil na glas Španhaklovemu bogastvu, o katerem je rajni tolikokrat namigaval prikrito, a mu ni verjel nikdo niti trohice!

Nekaj iz zgodovine božičnih praznikov.

Začetek odrešenja so pričeli kristjani obhajati s praznikom Sv. tih Treh kraljev, katerega je upeljal cerkveni zbor v Niceji l. 325. Poseben praznik Gospodovega rojstva (25. dec.) je upeljal v Rimu papež Liberij l. 354. Iz Rima se je praznovanje Kristusovega prihoda na svet naglo razširilo na vzhodne pokrajine. Božič so obhajali v Carigradu že leta 378. Da so mlajši Božič povzdignili nad starejši praznik Treh kraljev, so začeli pred božičnimi prazniki obhajati kot pripravo na Gospodovo rojstvo ta-

kozvani advent. Tako je za Božičem pa so sledili v zapadni in vzhodni cerkvi prazniki: sv. Štefana, sv. Janeza in nedolžnih otročičev. — Pričetek novega leta so slavili pogani z raznimi razuzdanostmi. Da bi cerkev omejila poganke novoletne razvade, je upeljala praznovanje osmine Gospodovega rojstva, ki pade na 1. januar. Še le v 6. stoletju so se začeli na praznik novega leta spominjati Zveličarjeve obreze, ki je bila zaukazana po Mozesovi postavi. Božič je odlikovala sv. Cerkev tudi na ta način, da sme ta dan vsak duhovnik darovati tri sv. maše.

Cenjenim naročnikom, čitateljem in prijateljem „Slovenskega gospodarja“ želita

zadovoljne božične praznike

in od letošnjega srečnejše

Novo leto 1934!

Uredništvo in uprava.